

EZBER DIŞI SÖYLEŞİLER (18)

“Tekel İŞçileri Tekel Gerçeğini Anlatıyor”

KonuŐmacılar:

Erdal Karaca

Metin Uslu

Şerife Demir

Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi
6 Mart 2010

tmmob
makina mühendisleri odası
izmir Şubesi

İzmir - 2010 / 14 - 16

tmmob
makina mühendisleri odası
izmir şubesi

ERDAL KARACA
METİN USLU
ŞERİFE DEMİR

Tekel İşçileri Tekel Gerçeğini Anlatıyor

Bu kitabın yayın hakkı **Makina Mühendisleri Odası**'na aittir.
MMO'nun izni olmadan, kopya edilemez, kullanılamaz.

Yayına Hazırlayanlar: Elif Aydoğdu Oral - Önder Sözen

Grafik Tasarım: Nurcan Durmaz

Baskı Yeri: Can Dijital Baskı Hizmetleri

Gazi Blv. No: 93/A Çankaya - İZMİR

Tel: 0 232 441 20 22 (PBX)

Baskı Tarihi: Eylül 2010 - İZMİR

ISBN No: 978-9944-89-974-1

İzmir - 2010 / 14 - 16

SUNUŞ

Ülkemizde siyasetin sığlaştığı, politik tartışmaların magazinleştiği bir süreç yaşıyoruz. Kavramlar, değerler birbirine karıştı. Düşüncenin, düşünmenin önemi yitiyor ve yaşanan her sorunda insanlar şiddete başvurur hale geliyor.

Toplumsal algının netliğini ve toplumsal barışı zedeleyecek bu durumdan kurtulabilmek için ezberlerin ve reflekslerin sorgulanması gerekiyor.

Bir yandan askeri vesayet altında bir türlü gelişemeyen demokrasimiz, diğer yandan neoliberal politikalarla değersizleştirilmeye çalışılan emek ve insan, katledilen çevre...

Bu kadar kapsamlı sorunlar doğru zeminler yaratılarak tartışılmamakta, çoğunlukla uzlaşmalarla çözülebilecek, ortak akıl, ortak payda yaratılabilecek konular, başlangıçta yaratılan kutuplaşmalar nedeniyle içinden çıkılmaz noktalara sürüklenmektedir. Böyle bir ortamda konuları kutuplaşmalara, ezber söylemlere, önyargılara kurban etmeden, o konuda araştırma yapmış uzmanların katılacağı söyleşilerde ele almayı hedefledik.

Bu anlayışla Ezber Dışı Söyleşiler 10 Şubat 2007 tarihinde başlamış ve bir çok uzman katılımıyla dizi halinde sürdürülmüştür.

Bugüne kadar gerçekleşen söyleşileri çözümleyerek her birini fasikül şeklinde yayımladık, sözlerin yanı sıra tarihe yazılı olarak not düşerek sizlere ulaştırmayı amaçladık.

Ezber Dışı Söyleşilere konuşmacı ve dinleyici olarak katkı koyan emeği geçen herkese teşekkür eder, ezber dışı söyleşi fasiküllerini halkımızın, kamuoyunun hizmetine sunarız.

**TMMOB Makina Mühendisleri Odası
İzmir Şubesi Yönetim Kurulu**

**ERDAL KARACA
METİN USLU
ŞERİFE DEMİR**

Tekel İşçileri Tekel Gerçeğini Anlatıyor

Oturum Başkanı: Merhaba. Ezber Dışı Söyleşilerin 18.'sini TEKEL işçilerinin direnişine ayırmak istemiştik. Onun için, bu toplantıya Ankara'daki eylemde yer alan TEKEL işçisi arkadaşlarımızı davet ettik. Kendilerini tanıtmak istiyorum.

Ruşen Turan, Şerife Demir ve Erdal Karaca.

Kendilerinden, en başından bu yana TEKEL gerçeğini, TEKEL'in özelleştirilmesine giden süreçte yaşananlar, özelleştirilmesi, özelleştirilmesinin sonucu TEKEL işçilerinin yaşadıkları hak kayıpları ve Ankara'da gerçekleştirilen eylemde yaşadıkları deneyimleri bizlere aktarmalarını istiyoruz.

Erdal Karaca'dan başlıyoruz. Buyurun.

Erdal Karaca (TEKEL İşçisi): TEKEL eylemiyle âlâkalı olarak öncelikle şunu tespit etmemiz lazım: TEKEL, 1862 yılında İnsihar İdaresi adı altında kurulmuş olan bir kurum. Bu kurum, dönemin Düyun-u Umumiye diye nitelendirilen kurumu tarafından, devletin borçlarına karşılık; Almanya, İngiltere, Fransa ve Avusturya'ya olan borçlarına karşılık, bir Fransız şirketi olan Reji'ye devrediliyor. Bu devir sürecinden sonra, Reji İdaresinin yapmış olduğu birtakım despot uygulamalar neticesinde birçok vatandaşımızı kaybediyoruz. Ölümle neticelenen birçok olay söz konusu. Hatta dönemin tarihini anlatan tarihçiler, Osmanlı tarihinde ilk defa genel grev diye nitelenebileceğimiz bir hadisenin bu süreçte yaşanmış olduğunu söylüyorlar.

Cumhuriyet kurulduktan sonra da, 1925 yılında Reji'den TEKEL 4 milyon Türk Lirası vermek koşuluyla geri alınıyor. Bu geri alışı sürecinden sonra, 1928 yılında 4 milyon liraya alınan TEKEL'in

22 milyon liralık net kârı oluyor. O dönemin şartları, genç cumhuriyetin içerisinde bulunmuş olduğu koşullar göz önüne alınacak olursa, ne kadar önemli bir kurum olduğunu anlarız. Bunu anlayabilmemiz için bunları anlatıyorum.

TEKEL, Türkiye'deki ilk 500 yüz kuruluş içerisinde devamlı ilk on içerisinde yer almış bir kuruluştur. Daha düne kadar böyleydi. Hatta uzun süre ilk üçün içerisinde yer aldı. Dünyada uygulanan neo-liberal politikaların ülkemize yansımaları ve bu yansımaların da TEKEL nezdinde biz çalışanlara getirmiş olduğu, ülkemize getirmiş olduğu birtakım sonuçlar var.

Küresel sermaye saiklerinin temsilcilikleri, gitmiş olduğu ülkelerde kazançlarına kazanç katabilme adına her türlü usulsüz, uygunsuz, gayri ahlaki yöntemleri o ülkenin içerisinde, gerek siyasette, gerek bürokraside, gerek aydın kesimi içerisinde ve gerekse de basın-yayın sektöründe faaliyette bulunan, toplumun tüm kesimlerini kapsayan kurumlarda bulundurmış oldukları kişiler vasıtasıyla, *“Kamu kurum ve kuruluşlarının son derece hantal olduğunu, son derece işlevsiz olduğunu, çalışanlarının son derece yeteneksiz olduğunu ve bu kurumların o ülkenin insanlarına, o ülkenin halkına faydadan çok zarar getirmiş olduğunu, zarar eden kurumlar olduğunu”* lanse ederek, her gittikleri ülkede uyguladılar bunu. Yani bizim ülkemizde de uygulanan politikalar aşağı yukarı bu minvaldeydi.

Hatırlanacak olursa, bizim ülkemizde ilk etapta yapılan şeydu: Devlet, kaçak piyasasını kontrol etme adına, bu alanda ilk defa faaliyette bulunan TEKEL kurumu vasıtasıyla, yabancı menşeli sigaraları bu ülkede pazarladı, dağıttı, sattı. Daha sonra, dışsattım karşılığında, neoliberal politikalar sayesinde faaliyet gösteren küresel sermayenin aktörlerinin sahip olmuş oldukları devasa şirketlere, ülkemizde sigara sektöründe yatırım yapabilme hakkı verildi. Daha sonra bu dışsattım şartı ortadan kaldırıldı ve ülkemizde kendi üretmiş oldukları ürünleri kendilerinin pazarlayabileceği şartlar oluşturuldu. Üreticiye olan, tütün üreticisine olan destek ortadan kaldırıldı, kotalar konuldu. Bunun gibi sayabileceğimiz birçok şart oluşturulmak koşuluyla TEKEL kurumu özelleştirilme pozisyonuna getirildi.

TEKEL kurumu, 2003 yılının son çeyreğinde sigara fabrikalarıyla birlikte alkollü içkiler sektöründe, biliyorsunuz, ihaleye çıkıldı ve yapılan ihale neticesinde yabancı menşeli bir firma, o dönemde faaliyette bulunan 6 tane sigara fabrikasının toplamına, İstanbul Sigara Fabrikası'nın işletim hakkı hariç, 1 milyar 150 milyon dolarlık bir

teklif verdi. Fakat bu teklif, dönemin Özelleştirme İdaresi Başkanı Metin Kilci tarafından, sigara pazarında diğer dünya ülkelerinde faaliyette bulunan fabrikaların özelleştirme sürecinde bedellendirilerek satılan kuruluşlar baz alındığında, gerek üretilen sigara adedi, gerek tüketilen sigara adedi, gerekse de bu ülkedeki içici sayısı baz alındığında, bunun ülkemize yapılan bir hakaret olduğunu, yetkilerini de aşarak açıklama zaruretinde bulundu.

Ülkemiz, sigara pazarında dünyada 7. sırada yer alan bir ülke, 20 milyon aktif içicisi olan bir ülke, yılda 1 milyar 100 milyon adet sigaranın tüketildiği bir ülke ve içicilerimizin büyük bir bölümünü genç kitle oluşturuyor.

Özelleştirme İdaresi Başkanı'nın yapmış olduğu bu çıkıştan sonra, özelleştirmeyi uygulayacak olan hükümet bu özelleştirmeyi onaylamadı. Akabinde, 2005 yılında sigara fabrikalarıyla âlâkalı olarak bir daha ihaleye çıkıldı; fakat ihalede teklif veren kimse olmadı. En son, 2008 yılında yapılan ihaleyle, hepimizin bildiği gibi, 1 milyar 720 milyon dolara TEKEL fabrikalarının satışı gerçekleştirildi.

Bu satış esnasında bir sürü usulsüzlükler var; gerek satış esnasında, gerekse de satıştan evvel. “*Ne gibi?*” diye soracak olursanız, hafızalarımızı şöyle tazelemekte fayda var. Dönemin TEKEL Genel Müdürü Mehmet Akbay ve Müessese Müdür Muavini olan Tekin Kaymakoğlu, İstanbul, Tokat, Samsun sigara fabrikalarının set paket üretiminde ürün yapabilmek için, ürün çıkarabilmesi için, piyasayla rekabet edebilmesi için makine alımına gittiler. Fakat sonradan, montaj esnasında anlaşıldı ki, bu makineler maalesef ikinci elmiş. Böyle garabet bir durumla karşı karşıya olunduğu anlaşıldı ve bu yetkililer hakkında, devleti zarara uğratmaktan dolayı dava açıldı. Mahkeme neticesinde bu bireyler cezalandırıldı; fakat dönemin *-biliyorsunuz, her şeyi babalar gibi satan bir Maliye Bakanı vardı-* Maliye Bakanı ülkeyi babalar gibi sata sata, maalesef bugün içinden çıkılmaz bir pozisyona getirdi. Babalar gibi satan Maliye Bakanı, ceza alan bu bürokratlara kol kanat gererek, resmen onaylanmış olan cezalarını çekmelerinin önüne set çekti.

Arkadaşlar; bu sigara fabrikalarının 5 tanesi mülkleriyle devredildi. Bunlar; Samsun, Tokat, Bitlis ve Malatya sigara fabrikaları. Bilirkişilerin yapmış oldukları tespitler neticesinde bu sigara fabrikalarının mülklerinin değerinin, taşınmazlarının değerinin 3 milyar dolar civarında olduğunu tespit edildi. 2008 yılında verilen 1 milyar

720 milyonluk rakamın dolar kurunu TL'ye endekslemiş olduğumuz zaman şunu görebiliyoruz: 2003 yılında JTI'nin vermiş olduğu rakamlarla üç aşağı beş yukarı aynı seviyeye geliyorlar. Ki, vermiş olduğu pozisyonda şöyle bir olay da söz konusu: 25 milyon kilogramlık çok kaliteli tütün bu fabrikalarla beraber alıcılara teslim edildi. Bugün itibariyle piyasa değeri yaklaşık olarak 125 milyon dolar. Bu tür garabetler söz konusu.

Aynı zamanda, ilk ihaleden, JTI'nin almış olduğunu söylemiş olduğumuz ihaleden sonra yapılan ihalede, biliyorsunuz, o dönemde ülkemizde faaliyete bulunan yabancı sigara firmalarını Rekabet Kurulu, “İhaleye giremezsin, girersen, Türkiye'deki sigara pazarı sağlıklı bir şekilde işlemez” diye engelledi. Hatırlamakta fayda var. Fakat biraz önce de söylemiş olduğum gibi, bu verilen rakam aşağı yukarı aynı rakama tekabül etmiş olmasına rağmen, ne oldu da, dönemin Özelleştirme İdaresi Başkanı olan Metin Kilci, “Bu, bize, ülkemize yapılmış olan bir hakarettir” demiş olan Metin Kilci 2008 yılında yapılan bu ihaleye hiçbir şey demedi? Bunu düşünmemiz lazım, millet olarak bunu sorgulamamız lazım diye düşünüyorum.

2003 yılının son çeyreğinde alkollü içkiler ihalesi de yapıldı. Bu alkollü içkiler ihalesi, biliyorsunuz, kamuoyumuza hakikaten herkes tarafından dillendiriliyor; fakat dillendirmelerinde bir sürü yanlış, bir sürü eksik, bir sürü kulaktan duyma hadise var. Alkollü içkiler fabrikası dediğimiz zaman 17 tane fabrikadan oluşuyor bu yapı. Özelleştirmeye çıkmadan evvel 19 tane fabrikamız vardı; 2 tanesi Kırıkale ve Urfa fabrikaları özelleştirme yapılmadan evvel tamamen kapatıldı. 17 tane fabrikayla çıkılan ihalede, bunlardan İzmir, İstanbul, Ankara içki fabrikalarının 5 yıllık kiralık olarak alıcı firmaya devri söz konusu oldu. 175 tane ayrı ürün söz konusu, ayrı etiket söz konusu, TEKEL'in alkollü içkiler sektöründe 125 tane ayrı ürünü var. Bakın, sadece “Yeni Rakı”nın isim hakkını satmaya kalksalar, isim hakkı bile 292 milyon dolardan kat be kat daha fazla ederdi.

Biz, o dönem bir şişe 70'lik rakıyı, her şeyi giydirilmiş olmasına rağmen, yaklaşık 2 milyon liraya mal edip 16 milyon liraya satıyorduk. Devlet, altın madeni dahi işletse, bu süreçte bu kadar kâr edemezdi diye düşünüyorum.

Aynı zamanda alkollü içkiler özelleştirilmesi sürecinden sonra bir sürü vatandaşımız, alkol piyasasının özel sektörün tekeline bırakılmayacak kadar hassas bir sektör olması hasebiyle, zehirlenmeler neticesinde canından olma gibi bir trajediyle karşı karşıya kaldılar.

Saymış olduğum 17 tane fabrikanın en az 8 tanesi “0” kilometre fabrikadan oluşuyor. Benim hâlâ yüreğimde bir yaradır, içim sızlar. Hayatımda ağzına içki vurmamış bir insanım, ama 10 sene İzmir Alkollü İçkiler Sanayii'nin içerisinde yer alan, işçi olarak çalışmış bir insanım. Ama yapılan özelleştirme sürecinde yapılan rezillikler, yaşanan pislikler maalesef, o kadar mide bulandıran bir boyuta ulaştı ki, bunu burada dillendirebilmemiz maalesef çok çok zor. Tabii, dilimizin döndüğü kadarıyla anlatmaya çalışıyoruz.

Bu 17 tane fabrikanın 3 tanesi kiralık olarak verilmişti. Bu 3 fabrikada çalışan arkadaşlarımız ve diğer fabrikalarda çalışan arkadaşlarımız, bizim norm kadro adı altında metazori olarak o fabrikalarda bırakılmış olan arkadaşlarımız. 5 yıllık kiralık sözleşme imzalanmış olmasına rağmen, bu fabrikaların 3 tanesi ikinci ayın sonunda kapatılıyor. İki yılın sonunda da 8 tane fabrika komple kapatılarak, çalışan arkadaşlarımızın hepsi kapının önüne konuldu. Alıcı şirket, bununla âlâkalı olarak maalesef üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmiyor, denetlemesi gereken devlette gerektiği şekilde denetlemiyor.

Şöyle düşünün: Bu 3 tane kârlı fabrikanın, içerisindeki somunlara varıncaya kadar sökülerek tarumar edilmesi söz konusu. Kiralık olarak verilen bir yer. Evinizin olduğunu düşünün; kiracıya veriyorsunuz, belli bir süre kontrat imzalıyorsunuz, sonra kapılarına varıncaya kadar sökülüp gidiyor. Böyle bir ev sahipliği var mı ki, “*Kardeşim, benim mülkümü, evimi niye bu şekilde tarumar edip gidiyorsun*” deyip de hesap sormuyor.

Biliyorsunuz, ülkemizde Başbakan çıkıyor, fakir fukara, garip edebiyatı yapıyor; ama hepsi laga luga, gerçeğe zerre kadar örtüşmeyen açıklamalarda bulunuyor.

Dediğim gibi, somunlarına kadar sökülüp götürdüler. Ama maalesef, bunların ev sahibi konumdaki siyasi iktidar ve bunların atamış olduğu bürokratlar gerekli olan hesabı sormadılar. Onlardan da beklenemezdi zaten.

O dönemin Alkollü İçkiler Müessese Müdürü olan İ. Esen Atay vasıtasıyla özelleştirme sürecinin yapılmış olduğu 2003 yılının son çeyreğinden kurumun devredilmiş olduğu 2004’ün 14 Şubatına kadar kuruma 100 trilyonun üzerinde, devir işlemi olmasına rağmen, ham madde ve malzeme alımı yapılıyor ve bu uygulamalar Başbakanlık müfettişleri tarafından tespit ediliyor. Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu’ndan Şenol Sarrafı tarafından tespit edilip, o dönemin

Başbakanı olan Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a, Maliye Bakanı olan Sayın Kemal Unakıtan'a ve 30 tane milletvekiline yapılan usulsüzlükler deklare ediliyor. Buna rağmen özelleştirmelerin yapılması yönünde zerre kadar tereddüt etmeden, vatandaşın, köylünün, çiftçinin, hekimin cebinden kesilerek yapılmış olan bu kurumlar maalesef bu şekilde birilerine devrediliyor.

Aynı zamanda alıcı firmanın üzerine yüklenen 307 trilyon lira-lık bir borcu, *-Tekel Alkollü İçkiler İşletmesi'nin borcu-* firma alış esnasında ödeyeceğini taahhüt ediyor. Bu 250 milyon dolara tekabül ediyor. Bu arada özelleştirme süreci esnasında dönemin Alkollü İçkiler Müessesesi Müdürü olan İ. Esen Atay tarafından Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na yazılan yazıyla "*Borcun silinmesi*" yönünde bir karar çıkması isteniyor ve o karar aynı gün çıkıyor ve bu borçta ortadan kalkıyor.

Maalesef, devlet elinden çıkan paralar, nihayetinde Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşı olan 72 milyonun cebinden çıkmış oluyor. Sonra Baş Denetçi'nin Şenol Sarrafi'nin yapmış olduğu denetlemeler sumen altı ediliyor ve Baş Denetçi Şenol Sarrafi'nin hazırlamış olduğu raporlar sumen altı edildikten sonra, tabir-i caizse, Şenol Sarrafi bir şekilde görevden uzaklaştırılıyor.

Aynı zamanda Kamu Etik Kurumu'nun Türkiye'de yapmış olduğu uygulamalar var, bu uygulamalardan birisi de şu: Kamuda görev yapan bir bürokrat, kendi iş koluyla âlâkalı olarak özel sektörde faaliyette bulunan bir yere geçiş yapabilmesi için 5 yıl süreyle beklemek zorunda. Fakat ne gariptir ki, İ. Esen Atay diye açıklamış olduğum bir dönemin Alkollü İçkiler Müessesesi Müdürü, TEKEL'den Mey A.Ş.'ye, -dörtlü konsorsiyumun sahip olmuş olduğu Mey A.Ş.'ye- genel müdür yapılıyor ve bunlarla ilgili hiçbir işlem yapılmıyor, hiç kimse sormuyor. TEKEL Alkollü İçkiler Müessesesi'nde çalışan, fabrikalarında çalışan bir çok müdür -mesela, şu anda İzmir'de faaliyette bulunan bir alkollü sektör firması var Elda diye; onun eski müdürü benim eski müdürüm- başka yerlerde çalışmaya başladı. Alkollü İçkiler Müessesesi'nin özelleştirilmesi yapıldıktan sonra akabinde Elda'ya gitti müdür oldu; fakat hiç kimse bunu sorgulamadı. Ne yetkililer, ne de hükümet yetkilileri bu konuda gerekeni yapmadılar, yapamadılar.

Başka bir garabet daha var. Biliyorsunuz, Türkiye'de Rekabet Kurulu diye bir kurul var. Kurul, sigara fabrikalarının özelleştirilmesi esnasında, en son yapılan ihalede yabancı ortaklı bir firmanın ihaleye girmesi yönünde bir engel koydu ve firma ihaleye giremedi.

Alkollü içkiler, Türkiye’de bir tekeldi, devlet kontrolünde olan bir tekeldi. Fakat bu TEKEL, dörtlü konsorsiyuma ihale edilmek koşuluyla kamu tekele özel tekele devredilmiş oldu; yani rekabet tamamen kamudan özele geçti. Yani bununla âlâkalı olarak, garip bir durum tabii. Bunu algılamakta şu anda zorluk çekiyorum, yetkililerin işlem yapamamasından dolayı da hakikaten çok ciddi kuşkular duyuyorum. Rekabet Kurulu bununla ilgili olarak çıkıp bir gün dahi olsa işlem yapmadı. Bir kamu kurumu tekele olan TEKEL, Mey A.Ş.’ye geçerek özel sektör tekele olmasına rağmen hiçbir işlem yapmadı ve tabir-i caizse kılımı bile kıpırdatmadı. Maalesef, bununla ilgili olarak gerekeni yapması gerekenler de gerekeni yapmadı. Ne sivil toplum örgütleri, ne siyasiler, ne hukuki olarak bu konuda faaliyette bulunanlar kılıklarını dahi kıpırdatmadılar.

Bunu ilk gün de anlattık. Alkollü içkiler özeleştirmesinde, hatta dönemin AKP İzmir İl Başkanı olan şahsın yanında, bizatihi Başbakan’ın özel kalemine, “*Sayın Başbakanım; bakın, bu kurumları satıyorsunuz, ama bu kurumların ederi bu. İçerisindeki stoklar dahi söylemiş olduğunuz rakamlardan daha fazla ediyor. Yanlış yapıyorsunuz.*” diye faks çektim.

Yetmedi, 17 tane fabrikayla koordinasyon içerisinde hazırlanmış olduğumuz, o dönemin alkollü içkiler fabrikalarının içerisinde bulmuş olduğumuz faaliyet raporunu, o dönemde ülkede yazılı basından, görsel basından bir sürü kuruma müracaat etmemize rağmen, bilhassa yazılı basından, hazırlanmış olduğumuz 1 sayfalık raporu yayınlamak için 100 milyar liralık bir rakamı gözden çıkarmış olmamıza rağmen bu hazırlanmış olduğumuz rapor yayınlanmadı. Dönemin İzmir milletvekili olan, Erdal Karademir aracılığıyla bu yazmış olduğumuz metni Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde bir basın toplantısıyla milletimize duyurulması yönünde bir talebimiz oldu. Sağ olsun o da bizi kırmadı ve bu toplantıyı yaptı. İyi hatırlıyorum, ertesi gün Türkiye’de yer yerinden oynadı. Türkiye’de yazılı sektörde bulunan medyanın büyük gruplarının hepsinde; Sabah, Hürriyet gibi grupların hepsinde birinci sayfadan haber yapıldı.

Alkollü içkiler fabrikaları bu şartlar altında devredildi. En son, yaprak tütün üniteleri; 31 Ocak 2010 tarihi itibarıyla 57 tane olan yaprak tütün ünitelerinden 52 tanesi kapatıldı.

Biz, şark tütün üretimi konusunda dünyada bir numara olmuş bir ülkeyiz. Bizim üretmiş olduğumuz tütün, şark tipi tütün ve ülkeye sağlamış olduğu KDV hakikaten çok fazla. Öyle ki, yaklaşık olarak

3 milyonluk bir kitle bu ülkede tütün sektöründe daha düne kadar ekmek yiyordu. Dolaylı olarak etkilenen insanların sayısını baz aldığınızda bu rakamların ne kadar olduğunu sizlerin takdirine bırakıyorum.

600 milyon dolarlık ihracat yapmış olduğumuz bir ürün, tütün. Türkiye’de Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı’nın tespit etmiş olduğu 30 tarım havzasının 23’ünde üretimi yapılan bir ürün tütün. Maalesef, niye ve kime hizmet etmiş olduğu belli olmayan bir şekilde destekleme kapsamından çıkarılıyor. Dünyanın hiçbir yerinde tütüne yapılan destekleme, - dibimizde Yunanistan var, Amerika Birleşik Devletleri var; bugün dünyanın bir numaralı gücü, ama tütüne destekleme veriyor- kesilmiyor, ama bizim ülkemizde maalesef, tütün ürününe verilen destek, 30 tarım havzasının 23’ünde yetiştirilen tütüne verilen destek mevcut AKP Hükümeti döneminde ortadan kaldırılıyor.

Tabii, bununla beraber yaşanan birtakım sıkıntılar var. Üretici sayısı düşüyor, dolayısıyla üretilen ürün miktarı düşüyor. Türkiye, tütün ihraç eder pozisyondayken ithal eder pozisyona geliyor. Öyle ki, özelleştirme sürecinden evvel, yabancı menşei Virginia tütünlerini TEKEL vasıtasıyla sigara olarak yapıp üretir hale geliyor.

Aynı zamanda 2009 yılının 12. ayında, “*Tütün Fonu*” diye nitelendirmiş olduğumuz fonun, dışardan ithal edilen ürünlerden, bir kilogramdan almış olduğu 3 dolarlık bir rakam var. Bir paketten de 40 sentlik bir rakamı tahsil ediyorlar. 2010 yılı itibariyle bu rakamın alınmaması yönünde bir karar alındı. Ülkemizde meydana getirmiş olduğu zararlar direk olarak sigara içicisinden, maktu ve nispi vergileri artırmak koşuluyla, tahsil etme yoluna gidildi. O zaman insan şunu sormadan edemiyor: Sizin uygulamış olduğunuz bu politikalar bu ülke halkının faydasına değilse kimin faydasına, kimin adına bu uygulamaları yapıyorsunuz?

Yeri geldiği zaman, biliyorsunuz, mevcut AKP hükümeti “*Biz tüccar siyaseti yaparız*” diyor; fakat maalesef kamunun mallarını satma konusunda müsrif bir tüccar şeklinde davranıp, kamunun 2002 yılından 2009 yılına kadar yapmış olduğu özelleştirmelerde 50 milyar dolarlık bir geliri söz konusu. Bu süreç içerisinde Cumhuriyet tarihinin en büyük özelleştirmeleri yapılıyor. Sadece ve sadece koalisyon hükümeti dönemini hatırlayacak olursanız, Türk TELEKOM’a verilen rakam, 45 milyar dolardı. O dönemin TELEKOM’dan Sorumlu Bakanı Enis Öksüz, “*45 milyar dolar verilen TELEKOM’u biz sata-mayız; çünkü bu kuruluşlar ülkenin olmazsa olmaz kuruluşlarıdır*”

diye görüş belirterek satışına engel oldu. AKP Hükümeti döneminde de bunlar allanıp, pullanıp, süslenerek “*Babalar gibi*” yabancı ortaklı birilerine 4.5 milyar dolara, güzel bir şekilde, satıldı ve mevcut hükümet göğsünü gere gere, “*Yahu kardeşim daha ne olacak. 4.5 milyar dolara Türk TELEKOM’u satıyoruz.*” diyebilme basiretsizliğini sergileyebildi.

Tabii, vatandaş olarak dikkat etmemiz gereken şu: Bizlerin malları, bizlerin akıtmış olduğu terler nispetinde elde edilen gelirlerle hayata geçirilen kurumlar.

Cumhuriyet tarihi boyunca Türkiye’nin 2002 yılına kadar yapmış olduğu borçlanma, iç ve dış borç 220 milyar dolar. Bu süreç içerisinde Türkiye’nin bütün yolları yapılmış, bütün okulları yapılmış, bütün hastaneleri yapılmış, bütün fabrikaları yapılmış, insanları eğitilmiş. Türkiye’de 2002 yılına kadar olan, özel ve kamu sektörü dahil, bütün her şey, bu ülkedeki bütün her şey 220 milyar dolarlık bir rakamla yapılmış. 7 yıllık AKP Hükümeti döneminde yapılan borçlanma ise 550 milyar dolara gelmiş.

Arkadaşlar; Türkiye’nin şu an için 550 milyar dolar iç ve dış borcu var. 550 milyar dolar, ki 50 milyar dolarlık özelleştirme yapılmış olmasına rağmen. Ne yaptılar, mevcut Hükümetin bu ülkede yapmış olduğu ne var? Bitirmiş olduğu bir baca mı var, bir fabrika mı var? Başbakan çıkıyor, göğsünü gere gere “*Çift şeritli yollar yaptık*” diyor. Yahu yaptığın, yolun ortasına çizgi çekip, ikiye bölmek. Başka hiçbir şey yaptığın yok bu ülkede. Bununla beraber, ülkenin bütün kaynaklarını ortadan kaldırabilme adına her şeyi yaptın. Tütün bütün bacaları tüttürmez hale getirdin, dünya kadar işsiz meydana getirdin. Yapmış olduğun ekonomik uygulamalar bu ülkeye zerre kadar fayda getirmedi. İşsiz sayısı arttı. Kime yaramış olduğuna baktığın zaman şunu da görüyoruz: 8 tane dolar milyarderi olan bir ülke bugün 40 tane dolar milyarderi sahib. Demek ki, bizlerin cebine girmesi gereken bu paralar AKP Hükümeti döneminde, maalesef, bir avuç zümrerin cebine girdi. Bir avuç mutlu azınlık yaratıldı.

Bu ülkede 2002 yılından 2009 yılına kadar yapılan uygulamalar neticesinde, en fazla kazanan yüzde 20’lik kesimle en az kazanan yüzde 20’lik kesim arasında 8 katlık bir fark var, 8 kat... Üçüncü dünya ülkelerinde bile bu yok.

İşte biz, bütün bunları dillendirebilme adına Ankara’ya gittik; fakat muhatap bulamadık. Biliyorsunuz, Başbakanımız yeri geldiği zaman bol keseden atıp tutuyor, “*Birilerinin Ankara’nın doğusuna*

gidemediğini, sadece ve sadece kendilerinin Ankara'nın doğusunda var” olduğunu söylüyor. Oysa ki biz, Ankara'nın göbeğinde, Sakarya Caddesi'nde 78 gün kaldık. Bizi ziyaret etmeyen, en sağından en solu-na, en marjinalinden en radikaline, ne siyasal bir hareket, ne toplum örgütü, hiç kimse kalmadı AKP haricinde. AKP gelemedi, Ankara'nın göbeğine gelemedi. Niye gelemedi; çünkü gelmeye yüzü yoktu, gel-meye cesareti yoktu; çünkü bugüne kadar yapmış oldukları uygula-malar haksız uygulamalardı, hukuki hiçbir boyutu yoktu. Demagoji yaparak bu olayların çözümlenebilmesi mümkün değildi.

31 Ocak 2010 tarihinde Tekel Yaprak Tütün Üniteleri'nin ka-patılması neticesinde, 8 bin 800 kişilik bir çalışan grup, daha önce de mağdur edilen yüz binlerce kamu mağdurunun yaratılmış olduğu bir ortamda 8 bin 800 kişi mağdur edildi. Tabii, kanunların bize tanımış olduğu birtakım haklar var; bu süreçte bu haklar çerçevesinde hare-ket ettik. Nereden aldık bu haklarımızın temelini? 2821 sayılı Sendi-kalar Kanunu, 2822 sayılı Grev ve Lokavt Kanunu, 4857 sayılı İş Hu-kuku Kanunu ve Anayasamızın bize tanımış olduğu haklar, Türkiye'nin taraf olduğu ILO Sözleşmesiyle bize tanınan hakları baz alarak, 12 Aralık 2009 tarihinde *-o gün bizim yapmış olduğumuz basın açıklamasında aramızda bulunan arkadaş var mıydı, bilemiyo-rum-* örgütlü olmuş olduğumuz Tek-Gıda-İş Sendikasının önünde, ta-biri caizse, gökten kovalar dolusu yağmurun boşalmış olduğu bir or-tamda kortej halinde yürüyerek, AK Parti İl Binası'nın önüne geldik. O gün benim ıslanmadık hücrem kalmadı. Öyle bir gündü o gün. AK Parti İl Binası'nın önünde yapmış olduğumuz basın açıklamasında, bu ülkeyi yöneten mevcut iktidara seslenerek, yapılan şeyin son derece yanlış ve bir o kadar da tutarsız olduğunu haykırdık. Niye? Çünkü *“Devlette devamlılık esastır”* ilkesini baz alacak olursak... AK Parti iktidarına kadar biz bunu böyle gördük, böyle bir gelenek vardı Türki-ye Cumhuriyeti Hükümeti'nde.

Biliyorsunuz, kapatılma mağduru olan bir kitleyiz bizler. Ülke-mizde, bundan evvel kapatılan kurum ve kuruluşlara *-TURBAN'da olduğu gibi, SEKA'da olduğu gibi, PETLAS'ta olduğu gibi, Köy Hizmetleri'nde olduğu gibi-* yapılan uygulamaların bizde de yapılma-sını talep ettik. Neydi bu? Kapatılan bu yerlerdeki arkadaşlarımızın, kamunun ihtiyaç duymuş olduğu diğer kurumlara nakledilmesi yö-nünde bir talebimiz oldu; fakat Hükümetimiz bize, 2004 yılı tarihi itibarıyla kendilerinin çıkarmış olduğu 4C'nin içerisine; gayri insani, gayri ahlaki, gayri hukuki bir uygulama olan bir maddenin içerisine

sokulmamızı talep etti. Tabiri caizse, modern çağın prangasız köleleri olmamızı talep ettiler bizden, “Gönüllü kölelik yapın” dediler bize.

Biliyorsunuz, bundan evvelki yüzyıllarda insanların ayaklarına pranga takarak köleleştirdiler. Mevcut Hükümet tarafından, bunu gönüllü olarak yapmamız talep edildi bizden. Birileri yapıyordu, ama bizden de talep edilen olay buydu. Çünkü 4C uygulamasının getirmiş olduğu koşullar bunu gerektiriyordu. Olayın garabetini anlayabilmek adına, bir şeyi daha söylemek lazım. Biliyorsunuz, Türkiye Cumhuriyeti, “Demokratik, laik, sosyal hukuk devleti” diye Anayasada kendini tanımlamış olan bir ülke. Sosyal bir hukuk devleti olan bir ülkenin yöneticisi olan iktidarı tarafından bu uygulama yapılıyor. İşin garabet yönü bu. Neyi ihtiva ediyor; esnek çalışma süresi. “4 aydan 10 aya kadar çalıştırılacaksınız” diyor. En fazla 10 ay, en az 4 ay. Gerekirse 5 ay da olabilir bu. Bu süreç içerisinde işsiz kaldınız diyelim; işsiz kaldığınız takdirde, “Kesinlikle ve kesinlikle dışarıda iş yaparsanız, kulağınızı çekerim ha, işten atarım. Akıllı olun” diyor. “Peki, bu geride kalan süreç içerisinde, çoluğuma çocuğuma, bakmakla yükümlü olduğum insanlara ne yedireceğim?” diye soru sorduğun zaman cevap veremiyorlar, veremezler. Taş mı yedireceğim ben bu süreç içerisinde çoluk çocuğuma?

Bu uygulamalar neticesinde, 2004 yılından 2009 yılına gelinceye kadar, 4C uygulamasına maruz kalan arkadaşlarımızdan birçoğu intihar etti. Bu ülkenin aydını olan insanlar, yapılan bu zulme, yapılan bu gayri insani ve gayri ahlaki tutuma, TEKEL işçileri meydana çıkana kadar ses dahi çıkarmadılar maalesef; en kahramanları da dahil. Biliyorsunuz, Çetin Soysal diye bir milletvekilimiz, bizimle omuz omuza mücadele etmiş olan bir insandır. Bu insanla benim bizzat yaşamış olduğum bir olay vardır. Arkadaşım gitti Çetin Soysal’ın yanına, “Sayın Vekilim; biz, 4C statüsünde çalışıyoruz. Ne olur, şu olayı Türkiye’nin gündemine taşıyın. Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne gelin, bir basın toplantısıyla yaşamış olduğumuz sıkıntıları anlatın” demiş olduğu halde, o dönem itibarıyla bunu yapmadı, yapamadı.

Esnek çalışma süresi söz konusu. Sabahleyin başlayacaksınız saat 08.00’de, akşam kaçta biteceği belli değil; işveren, sizi istediği zamana kadar çalıştırabilme hakkına sahip. Hastalanma hakkınız yok. İş kazası dahi yapsanız, devlet güvencesinin dışında kalıyorsunuz. Diyelim ki, çalışmış olduğunuz kurumda düştünüz, bir yerinizi kırdınız. İki günden fazla da hastalanma hakkınız söz konusu değil. İş kazası dahi yapmış olsanız, “İki günün sonunda, geri kalan süreler

benim yükümlülüğümde değil” diyor devlet. İzin kullanabilme hakkınız söz konusu değil. Ananız ölecek, babanız ölecek, çocuğunuz doğacak; izin kullanabilme hakkınız dahi söz konusu değil. Sınırlı, 3 günle sınırlandırmışlar. Ben, İzmir’de oturuyorum. Benim memleketim Artvin. Sadece gidip gelmem 5 gün sürer. 3 gün hak tanımış bana. Hiçbir sosyal haktan faydalanabilme hakkınız söz konusu değil. Yol yardımından faydalanamıyorsunuz, yakacak yardımından faydalanamıyorsunuz, barındırma yardımından faydalanamıyorsunuz, mesai olduğu zaman mesaiden faydalanamıyorsunuz, döner sermayeden faydalanamıyorsunuz. Her şeyden önemlisi, örgütlü değilsiniz, ne olduğunuz belli değil; işçi misiniz, memur musunuz, belli değil.

Bu statüde çalışan arkadaşlarımız, yapmış olduğu müracaatlarda, hukuki boyutlar içerisinde, *“Kardeşim, biz neyiz? 4857’ye tabi, 4C statüsünde, memur statüsünde adlandırmış olduğunuz statüye rağmen, bizi sigortalı kapsamında çalıştırıyorsunuz. Haklara gelince memurmuş gibi muamele yapıyorsunuz, uygulama itibarıyla işçiymiş gibi muamele yapıyorsunuz. Bizim statümüz ne?”* demelerine rağmen, maalesef, hukukumuz bile 4C statüsünde çalışan insanların ne olduğuna karar verememiş. Statünüz belli değil. 4C, bu şekilde bir garabeti içeriyor. Bize bu uygulama sunuldu. *“Siz, ya 4C statüsünde çalışacaksınız ya da çalışacaksınız. Çalışmazsanız, kapının önüne konulursunuz.”* dediler bize. Bu ülkede dünya kadar işsiz var, bu ülkede dünya kadar aç gezen insan var, bu ülkede dünya kadar devletin resmi kaynaklarının açıklamış olduğu rakamlarla sabit olan açlık sınırının altında insan var.

Başbakanımız çıkıyor, diyor ki, *“Gayri safi milli hâsıladan kişi başına düşen gelir 11 bin dolar, bizim Hükümetimiz zamanında 11 bin dolara çıkardık.”* Neyi çıkardın sen, neyi?! Gayri safi milli hâsıladan elde edilen rakamı 72 milyona bölmekle, insanların hanesi ne reel olarak giren rakamları baz aldında mı bunu tespit ettin? Bu ülkede, ayda, yılda, cebine 1000 dolar dahi girmeyen haneler var; evine zeytin girmeyen, yumurta girmeyen, et girmeyen haneler var. 72 milyonluk rakama gayri safi milli hâsılayı bölmekle... Kişi başına düşen gelir elde etme yöntemlerinden biri o. İktisatçı zaten, manipülasyon konusunda da Başbakanımız son derece uzman bir insan. Yöntemlerden biri bu: Gayri safi milli hâsıladan elde etmiş olduğun geliri 72 milyona bölersin, o rakam senin gayri safi milli hâsıladan kişi başına düşen gelirini belli eder. Yöntemlerden biri bu, ama diğer bir yöntem de şu: Reel olarak hane halkının cebine ne giriyor? Dünyada uy-

gulanan usul bu. Vatandaş Ahmet'in, vatandaş Ayşe teyzemin, köylü Mehmet'in cebine ne giriyor? Çorbası kaynıyor mu, tenceresinde su mu kaynıyor, et mi kaynıyor, ne kaynıyor? Reel olarak alınması gereken husus bu. İnsanların mutlu mu?

Yapılan uygulamalar neticesinde, işsizlik oranı zaten almış başını yürümüş. Resmi rakamlarla 13,5 olan rakam, gayri resmi rakamlar baz alındığı zaman, çalışmayan insanların gerçek rakamı yüzde 20'nin altında değil bu ülkede. Kayıt dışı dediğiniz uygulamalar almış başını yürümüş. Bu konuda gerekeni yapmayan bir Hükümet var. Bir ülke düşünün ki, ülkedeki kayıt altına alınan ekonomiden daha fazla kayıt dışı ekonomi olsun. Peki, bunun yükü kimin üzerine yüklenmiş; bu ülkede dürüst şekilde, vicdanlı şekilde, namuslu şekilde hayatını sürdürmekte olan bizlerin sırtına yüklenmiş.

Bizlerin dikkat etmesi gereken en önemli şeylerden birisi şu: İktidara gelen partilerin -hangisi olursa olsun; bugün AKP olur, yarın bir başkası olur- kullanmış oldukları jargonlar çok önemli değil. Bugün, Müslümanlığı baz aldığını iddia eden, aslında Müslümanlıkla zerre kadar âlâkası olmayan bir iktidar tarafından yönetiliyor ülke. Geçmişte, demokrathığı baz alan, laikliği baz alan, sosyalizmi baz alan, halkçılığı baz alan, liberalizmi baz alan uygulamalarla iktidara gelen partinin olduğu bir ülkeden bahsediyoruz. Fakat bunların çoğunda dikkati çeken husus şu olmalı diye düşünüyorum: Maalesef, yapmış oldukları ekonomik politikaların hiçbirisi gerçekte bu ülkede ezilen sınıfların refah payını arttırıcı uygulamalar olmadı. Ama baktığımız zaman, her biri ayrı ayrı jargon kullanıyor; birisi sağ diyor, birisi sol diyor, birisi orta diyor, ne diyorsa diyor.

O zaman, seçicilik konusunda bizim dikkat etmemiz gereken şu: Akıtmış olduğumuz tere, vermiş olduğumuz emeğe gerçekten sahip çıkan kim, kimler? Kimler bizim akıtmış olduğumuz ter kuru madan, sarf etmiş olduğumuz emek ziyan olmadan hakkımızı verecek? Bunlara dikkat etmemiz lazım. Yoksa, gelenler, gidenler çok önemli değil. Bugün sağ tandanslı bir parti gelir, yarın soldan gelir, çok önemli değil.

Biz, bu süreç içerisinde, gerek Anayasamızın, gerekse de Türkiye'nin taraf olmuş olduğu uluslararası sözleşmelerin bize sunmuş olduğu olanaklar neticesinde, örgütlü olduğumuz Tek-Gıda-İş Sendikası vasıtasıyla 14 Aralıkta Ankara'ya gittik. Giderken de birtakım zorluklarla karşılaştık. Bizi yolda çevirdiler. Arabalarımızın Ankara'ya girmemesi adına, yapılan eylemin gayri hukuki olduğunu

bahane ederek, her türlü zorluğu çıkardılar; fakat bizler, öyle veya böyle, ayın 15'inde, AK Parti Genel Merkezi'nin bulunmuş olduğu binanın önünde 7 bin küsur kişilik bir kitleyle toplandık.

O gün orada, Genel Başkanımız Sayın Mustafa Türker, yapmış olduğu ve halkımızı bilgilendirdiği konuşmada şunu söylemişti: “*Bizler, gökten şimşek, yerden lav yağsa dahi, hakkımız olanı almadan bu alanı terk edip gitmeyeceğiz.*” Bu kararlılığı gösterdi. Biz, buradan gitmeden evvel de, “*Bekle bizi Ankara; gemileri yaktık, geliyoruz. Ölmek var, dönmek yok!*” dedik. Bugüne kadar hiç yapılmayacak bir şekilde, meydana gelecek bir eylem tarzını yansıtmadan, Ankara'ya gittiğimizi kamuoyuna deklare ettik. Neydi bu? Bizim gidişimiz belliydi, fakat dönüşümüz belli değildi. Cumhuriyet tarihinde böyle bir eylem şekli ve eylem tarzı hiç olmadı. Bizim eylemimizi farklı kılan da bu zaten. Eylemin yapılış şekli, milletimizin yüreğinde o sıcaklığı hissetmesinin en büyük nedenlerinden biri şu: Hakklılığımız, sergilemiş olduğumuz üslup. Bugüne kadarki klasik eylem tarzının dışına çıktık. Vurmadık, kırmadık, dökmedik, yıkmadık. Hakkı olmuş olduğumuz şeyi karşımızdaki muhataplarına, görsel ve yazılı basını kullanmak koşuluyla anlattık. Bunu yaparak da hak elde edebilmenin mümkün olabildiğini gösterdik. Böyle bir Hükümet olmuş olmasına rağmen, 7 yıllık iktidarları süresi içerisinde hiç kimse, ne bir siyasal parti, ne bir sivil toplum örgütü, bizim dik durabildiğimiz kadar dik duramadı, bizim yapmış olduğumuz muhalefet kadar bir muhalefet yapamadı.

Tabii, bunu yaşarken, şu tespiti de yapmak lazım: Türkiye'de, 1980 sonrasında ilk defa görsel ve yazılı basın *-iktidar yandaşı diyebileceğimiz olanlar hariç-* güçlü olanın değil; haklı olanın yanında durdu. Bunu da yapmak zorundaydı; çünkü yapmadıkları takdirde, olayın ucunun artık kendilerine gelmeye başladığını da gördüler. Çünkü gidişat oraya doğru gidiyordu. Bu vasıta ile biz sesimizi duyurduk. Biliyorsunuz, bizimle âlâkalı her türlü manipülasyon yapıldı.

Daha sonra Abdi İpekçi Parkı'na gittik. Abdi İpekçi Parkı'nda, ayın 17'sinde, 15 tane de milletvekilimizin bulunmuş olduğu bir ortamda, bu ülkede asayiş sağlayacak olan kolluk kuvvetleri tarafından, bırakın insanı, hayvana dahi yapılmayacak olan muameleyle karşı karşıya kaldık. Sizin ekranda gördüğünüz şeyler, inanın, yaşananın binde biri bile değil. İçimizde, milletin seçip göndermiş olduğu, “*Egemenlik kayıtsız şartsız milletin*” diye nitelendirilen Meclise göndermiş olduğu 15 tane milletvekili olmuş olmasına rağmen, kolluk

kuvvetleri, başta İstanbul Milletvekili Çetin Soysal'a ve bizlere bir sürü gayri insani, gayri ahlaki uygulamalarda bulundu. Gökten pis su ve gaz bombaları yağdırıldı. Yetmedi, copladılar; yetmedi, tekmelediler; yetmedi, Abdi İpekçi Parkı'nın sularının içerisine döktüler. Orada, Ali Can Aktaş diye bir arkadaşımız, yapılan darp neticesinde felç oldu. Ne adına yapıldı bu? Oysaki biz, yasal olan hakkımızı kullanmaktan başka hiçbir şey yapmadık, kimseyi kırmadık, kimsenin mekânına zarar vermedik.

O süreçte yaşanan enteresan olaylar da var hakikaten. Beş bin kişilik bir grupla beraber, Genel Sekreterimiz Mecit Amaç, şu pozisyonda ellerini kaldırmış, “*Ne istiyorsunuz?*” diyen emniyet amirine, “*Yeter! Teslim oluyoruz*” demişti. İnsanlar kime teslim olur arkadaşlar veyahut da ülkeler kime teslim olur? Biz düşman mıydık ki, böyle bir muameleyle karşı karşı kalmıştık. Bizim eylemimizi başarılı kılan diğer bir özellik de şu: Bizim eylemimiz spontane gelişti, yani biz, “*Şunu yapacağız*” demedik. Biz, olayın akışına göre, geçmişten kaynaklanan deneyimlerimizi, birikimlerimizi *-hakikaten son derece birikimli olan arkadaşlarımız vardı içimizde-* birleştirerek, birikimli olan kesim sayesinde kendiliğinden hareketler geliştirerek, tabiri caizse, mevcut olan her türlü tezgahı yıktık.

Biliyorsunuz, Abdi İpekçi Parkı olayından sonra spontane gelişen bir şekilde, Sakarya Meydanı'nda bulunan TÜRK-İŞ binasına gittik. TÜRK-İŞ binasında, kardeş sendikalarımız olan Metal-İş, Harp-İş, Petrol-İş gibi sendikaların misafirhanelerinde yerlerde yatmak koşuluyla, 15-20 günlük bir zaman zarfı geçirdik. Ondan sonra açlık grevi eylemimiz başladı. Bu süreç içerisinde Başkanımızın almış olduğu bir karar neticesinde, “*Artık kimse meydanları boş bırakmayacak*” demesi koşuluyla çadırlarımızı kurduk. Tabii, çadır demeye şahit lazım; Ankara'nın soğukunda, ayazında, karında, kışında, naylon örtülerle kapalı bir mekan. İçinde, o soğukta, erkeği kadını, çocuğu çocuğu ve ülkemizin her kesiminden gelen, bu işi yüreğinde hissedip gelen, destek veren, toplumun tüm kesimleri, gerek örgütlü kesim, gerek örgütsüz kesim. Vatandaş Ayşe teyzem, evinde taze fasulyesini kaynatmış bir tencere, getiriyor, “*Buyurun çocuklarım, yiyin. Benim elimden bu geliyor*” diyor. Emekli Hasan amcam, “*Kardeşim; ben, emekli aylığım 600 milyon lira paramı aldım. Buyurun, 100 milyon. Çorabınızı alın, atletinizi alın, ne gerekiyorsa onları alın*” diyor. Toplumun tüm kesimlerinden insanlar gelmeye başladı Sakarya Meydanı'na.

Tabii, burada da yaşamış olduğumuz çok enteresan hadiseler var. 8 yaşındaki ilkokul talebesi kardeşlerimiz, ceplerindeki harçlıkları toplamak koşuluyla TÜRK-İŞ önüne gelip, “*Bu toplamış olduğumuz harçlıkları ağabeylerimize hediye etmek istiyoruz. Onlar bu eylemlilik süreci içerisinde bu parayı kullansın*” dediler. Dediğim gibi, 70 yaşındaki ninem, 60 yaşındaki dedem, 25 yaşındaki genç kardeşim, üniversiteli kardeşlerimiz, liseli talebelerimiz, futbol takımı taraftarları, yani bu halkı halk yapan tüm kesimler orada yer aldılar ve bize her türlü desteği verdiler. Tabii, böyle bir desteğin verilmiş olduğu eylemin başarısız olma durumu söz konusu olamazdı, olmadı da.

Aynı zamanda, Hükümetimizin yapmış olduğu bir açılım safatası var biliyorsunuz. Biz, o safatayı da Ankara’da yıktık. Kürt’üyle, Türk’üyle, Çerkez’iyle, Ermeni’siyle, Arnavut’uyla, Boşnak’ıyla, Gürcü’süyle, Alevi’siyle, Sünni’siyle, Süryani’siyle, Hristiyan’ıyla, Yahudi’siyle, aslında birbirimizden farkımızın olmadığını, bugüne kadar oluşturmuş olduğumuz duvarların ne derece anlamsız olduğunu ortaya koyduk ve kol kola girerek, gerçek açılımı orada yaptık. Tüm TEKEL çalışanları birlikte Şemmammê’yi oynadı, tüm TEKEL çalışanları birlikte halayını çekti. Tüm TEKEL çalışanları yek vücut olarak, emek bileşeninde ortak hareket etti.

Anlatılacak çok mevzu var. Fazla da zamanınızı almak istemiyorum. Arkadaşlarımıza da söz vermek istiyorum. Onlar da konuşsun, ondan sonra soru-cevap bölümünde konuşulacak çok şey var. Bizde malzeme çok.

Oturum Başkanı: Erdal, toplantıdan önce, “*Ben, sabaha kadar konuşurum*” demişti. Bence, bıraksak konuşacak gibi görünüyor. Ruşen Turan’da söz.

Ruşen Turan: Merhaba arkadaşlar.

Bu süreci arkadaşımız aktardı, ama burada iki şey var. TEKEL sürecinden bahsedilirken, bunun özelleştirmeye ilgili olan bağlantısı, diğer yandan da özelleştirmenin ülkemize getirdiklerine değindi arkadaşımız. Bu süreç, sadece kendi başına TEKEL işçileri ya da TEKEL’den ibaret bir süreç değil; yeni dünya düzeniyle birlikte getirilen sürecin adım adım bugüne gelmesi. Tabii, bunun ekonomik boyutu var, siyasi boyutu var, sosyal boyutu var; TEKEL işçileri belki de sosyal boyutuyla en mağdur olanları. Ama bir de direnişin başlaması, devam etmesi, fitilin ateşlenmesi ve o kıvılcımın ateş topuna

dönüşmesi bir süreci gerektiriyor.

Basından izlediniz; yaklaşık 80 gün bir mücadele devam etti. Bir ara verdik şimdi. Birinci raundu kazandı hükümete karşı, bir ara verdik, yerellere geldik. Yerelerde, bundan sonraki durumumuzu, gücümüzü, yapmak istediklerimizi, neden kazanmamız gerektiğini halka anlatacağız. Ama bundan önce, eylemlilik süreci hakkında, Ankara hakkında konuşmak istiyorum. Kadın arkadaşımız var aramızda, onun da söyleyecekleri vardır; ama benim önerim, bundan sonra bizim ne söyleyeceğimiz değil, sizin merak ettikleriniz. Arkadaşım bir giriş yaptıktan sonra böyle bir yöntemle devam edersek daha iyi olur diye düşünüyorum. Elbette, sabaha kadar konuşuruz, ama bunun bir karşılığı da olmadı. Sizler buraya gelmişsiniz. Bizim için önemli olan, sizin neyi merak ettiğiniz. Bu şekilde sürdürürsek daha verimli olur diye düşünüyorum.

Eylemle ilgili deneyimlerini aktarması için, Şerife arkadaşımıza sözü bırakıyorum. Daha sonra soru-cevap şeklinde devam edersek daha iyi olur diye düşünüyorum.

Şerife Demir: Merhaba arkadaşlar.

Biz, 20 yıllık TEKEL işçisiyiz. TEKEL eylemine giderken, sadece TEKEL işçisi olarak gittik. 20 yıl sonra kapının önüne bırakılmanın acısı vardı, 4C'nin acısı vardı. Fakat Ankara'ya gittiğimizde anladık ki, TEKEL eylemi değil bu, bizden çıkmış. Bizim üzerimize öyle bir yük yüklenmiş ki, yükümüz daha da ağırlaştı. Hele de bayan olarak bizler, erkek arkadaşlarımızdan daha fazla zorluklar çektik. Üzerimizdeki suların lağım suyu olduğunu bilmiyoruz, o coplardan nasibimizi aldık; ama onların bize karşı her hakareti *-ki, onları hak etmediğimizi biliyoruz-* bizi daha da güçlendirdi. Biz, şu an istiyoruz ki, yarın için, çocuklarımız için hayal kurabilelim; ama şu an kuramıyoruz. Bizi en güçlü yapan buydu; yarın için bir hayalimiz yok, hayal kurmak için bir nedenimiz yok. Biz, çaremiz varken çaresizliği yaşadık, cezaevlerine mahsus olan açlık grevlerini sürdürdük; ama biz, halkımızdan beklediklerimizi bulamadık çok fazla. Ankara çok duyarlı bir yer; ama çevre illerden, çalışanlardan, 4 Şubat eyleminde olsun, İzmir haricinde, istediğimizi alamadık çok fazla.

Şu an son Osmanlı zamanını yaşıyoruz. Biz, çok kültürlü değiliz, okumuş da değiliz. Ben, lise 2'den terkim. Ben idrak edebiliyorum, Türkiye'nin yüzde 90'ının bunu idrak etmesi lazım. Bizi güçlü kılan buydu. Sadece TEKEL olsaydı, bu eylemi bitirirdik. Bu ülkenin

bu hale gelişinde en büyük neden biz halklarız. En büyük suç bizlerde, işçilerde, memurlarda, bütün kesimlerde. Ben diyorum ki, el ele verelim, çocuklarımızın geleceği için hep beraber mücadele edelim. Bu, tek tek insanların yapabileceği, başarabileceği bir iş değil. Bizim önümüzde çok büyük bir sorun var.

Konuşacak çok şey var, ama arkadaşımız her şeyi anlattı. Siz, merak ettiklerinizi sorun, biz de cevaplayalım. Teşekkür ederiz.

KATILIMCI SORULARI

Soru: *Bundan sonra da önünüzde çok uzun bir süreç duruyor; belli olan o. Tarihimizde, sizin yazdıklarınız gibi, şanla yazılmış destanlar da var. Peki, ne oluyor da, aradaki zincirler kopuyor, aradan yıllar geçiyor, yeniden böyle destansı direnişler yazılıyor? Sizce, ne olmalı? Siz, işçisiniz, sendikalsınız, bir hayat var önünüzde. Bu zincirler, bu halkalar kopmadan, birbirine nasıl bağlanır diye düşünmek, bunu tartışmak gibi düşünceleriniz var mı? Kavel grevi var, en son Zonguldak grevi var, sizin bu başarınız var. Bu, aslında büyük bir başarı. Bu halkaların kopmaması için ne yapmak gerekiyor?*

Teşekkür ederim.

Ruşen Turan: Demin bahsettik; kıvılcım ateş topuna dönüyor ve bunu yönetenlerin kucağına doğru ittiriyoruz. Bir yol açıldı. Eğer bizim fikrimizi sorarsanız, bundan sonra, biz işçiler olarak kararlıyız ve bu yolda devam edeceğiz. Elbette, başta yola çıkarken kendi taleplerimiz için çıktık; ama artık öyle bir aşamaya geldi ki bu, bir yerde herkes, “Benim de şu derdim var” dedi. Biz, şunu diyoruz: Siz kendi derdiniz aln, bizim derdimizin yanına koyun, gelin, beraber mücadeleyi yükseltelim. Bu yol açılmışken, bugün ara vermemizin nedenlerinden birisi, sizlere, eşimize dostumuza, emeğiyle geçinen tüm insanlara anlatmak. Bu, sadece TEKEL işçileriyle başlamıştır, Türkiye halkıyla devam ediyor.

Açılımdan bahsetti arkadaşımız. Hükümetin “yapacağım” dediği üç tane önemli açılım var; Kürt açılımı, Alevi açılımı, Roman açılımı. Bunlara baktığımız zaman, birisinde bir siyasi parti kapatılıyor. Açılım böyle mi oluyor, bilmiyorum. Öbüründe Alevi açılımı deniliyor ve Maraş katliamından sabıkalı birisi davet ediliyor. Açılım

böyle oluyorsa, olmasın. Roman açılımı deniliyor, Sulukule insanların başına yıkılıyor. Açılım böyleyse eğer, böyle de olmasın. O zaman biz, açılım filan istemiyoruz. Açılımı biz yapacağız. Niye biz yapacağız diyoruz? Ankara’da, birbirini ilk defa gören, aynı amaç için bir araya gelen, canı yanmış bir şekilde Ankara’ya gelen ve ilk görüşte birbirine belki çok fazla anlam veremeyen, tanımayan; ama daha sonra kardeşleşen bir kitle var. Mücadele buradan doğru büyüyecek. Biz, öteki olma durumunu ortadan kaldıracığımız bir kere. İzmirliyiz, İzmir’den gittik. Elbette, İzmir çadırı mücadele içerisinde ayrıca bir yeri olan bir yer; ama burada, bir bütün olarak Türkiye’nin her yerinden gelen insanlar var. Bu insanların hepsini zamanla İzmir işçisi gibi, İzmir halkı gibi, kendimizden birisi gibi görerek mücadeleyi devam ettirdik ve bunu Türkiye’ye ve dünyaya yayarak devam ettireceğiz.

Avusturya’dan bir grup sendikacı ile bir siyasi partinin temsilcileri ve insan hakları temsilcisi gelmişti. Dört gün bizimle beraber orada kaldılar. Onların tespitleri şöyleydi: *“Dünyanın hiçbir yerinde bu kadar malzeme, her aradığımızı bulabileceğimiz bir eylem görmedik. Buradan çok şey aldık, gidiyoruz.”* Dayanışma için, aralarında topladıkları ekonomik katkılarını bize sundular. Gönüllerinin burada olduğunu, gittikleri her yerde bizi anlatacaklarını ve bu mücadelemizin başarıya ulaşması için ellerinden gelen her şeyi yapacaklarını söylediler. Biz de bu mücadeleyi başarabilmek için, bizim gücümüzün yeterli olmadığını onların ve herkesin desteği gerektiğini söyledik. Elbette, 12 bin tekel işçisi bir güç. Kararlılık önemli, ama bir de her yönüyle kuşatmış bir sistem var. Bizim, *“Sistemi yıkacağız, yerine başka bir şey koyacağız”* gibi bir iddiamız yok henüz; ama sonuçta, bu olumsuzlukları tersine çevirmek için, karşılıklı güçler dengesi olacak. Sizde ne kadar bu gücü görürsek, ne kadar yerelerde birleştirebilirsek, sorduğunuz sorunun cevabı biraz orada. 72 milyon tek el, tek yumruk olduğunda, bunun altından kalkacağız diyoruz.

Erdal Karaca: Biliyorsunuz, Türkiye’de ilk genel grev kararı 1963 Kavel greviyle söz konusu. Kavel işçilerinin çalıştığı kablo fabrikası Koç firmasına ait bir fabrika. Fabrikada almış oldukları grev kararıyla, ilk defa 1963 yılında Türkiye, genel grev diye nitelendirebileceğimiz bir hadiseyle karşı karşıya kalıyor. O dönemin hükümeti olan Sayın rahmetli Bülent Ecevit’in de bu süreçten sonra yapmış olduğu birtakım düzenlemelerle, Türkiye ilk defa bir genel grev sürecini

1963 Kavel greviyle yaşıyor. Daha sonra 89 bahar eylemleri ve maden işçilerinin yapmış olduğu eylem var, fakat bu eylemlerin şöyle bir özelliği var: Bilhassa Zonguldak maden işçilerinin yapmış olduğu eylemde bir bütünlük var, şehir bütünlüğü var. TEKEL eyleminde yaşanan hadise ise şu: Bizler bu ülkenin 57 ayrı yerinden gelmiş olan unsurlardık. Bizi farklı kılan bu. SEKA eyleminde de buldum ben. Biliyorsunuz, SEKA'da da arkadaşlarımız, bulunmuş oldukları fabrikanın yemekhanesini kendilerine barınma üssü olarak sağladıktan sonra eylemlerini devam ettirmişler ve yapmış oldukları onurlu mücadele neticesinde, bir kısmı kamunun ihtiyaç duymuş olduğu yerlere geçebilme hakkını elde etmişti.

Biz, Ankara'ya giderken, sadece kendimiz adına gitmedik. Bunu 12 Aralık 2009 tarihinde yapmış olduğumuz basın açıklamasıyla da deklare ettik. Çünkü AKP Hükümetinin uygulamış olduğu neo-liberal politikalar, ülkemizde mutlu bir azınlığın haricinde, geniş halk kitlelerini mağdur eden bir politikaydı. Orada şunu söyledik: *“Tarihin tüm çalışanlar adına üzerimize yüklemiş olduğu çok büyük bir yük var. Bir yük düşünün ki, kayıt dışılık almış başını gitmiş. Bir ülke düşünün ki, iş kazaları üzerinden tartışmalar yapılıyor.”* Biliyorsunuz, daha geçenlerde, maden ocağında çalışan 12 tane arkadaşımız, canımız ciğerimiz feda oldu. Devlet Demir Yolları'nda, Hızlı Tren Projesi esnasında canını kaybedenler, maden ocaklarında canını kaybedenler, tersanelerde canını kaybedenler hakkında, bu ülkenin yetkilileri, bu ülkeyi yönetenler ne yaptılar, sorumluluk mu aldılar? Maki-nisti sorumlu tuttular, mühendisi sorumlu tuttular. Ne bir genel müdürü, ne bir bürokratu, ne bir bakanı, ne de bir başbakanı, *“Kardeşim, bu yapılan uygulamalardan ben sorumluyum”* deyip, gereğini yapamadı, istifa merciini çalıştıramadı. Onurlu olan ülkelerde, şerefiyle siyaset yapılan ülkelerde yapılan uygulamaları biliyorsunuz.

Onun için, Ankara'ya giderken, sadece kendimiz için gitmediğimizi, tarihin üzerimize yüklemiş olduğu çok ciddi bir sorumluluk bilinciyle hareket ederek gittiğimizi söylemiştik. Bir şairimize atıfta bulunarak, şunu söylemiştik: *“Biz, Ankara'ya, ümitsizlerin ümidi olma adına, çaresizlerin de çaresi olma adına gidiyoruz. Fakat bu sürece, bu ülkenin gerçek anlamda ezilen kesimleri; yani halkımız, mağdur edilen kesimler katkı sunmadıktan sonra, bu süreç, 10 bin 800 kişinin iradesiyle kotarılacak bir süreç değil. Bu ülkede yapılan ekonomik saldırı, uygulanan neoliberal politikaların içerisinde hepimize yapılıyor. Bu sürecin kotarılabilmesi için, daha iyi yerlere*

getirebilmesi için, halkımızın tüm katmanlarının gerçek anlamda bu olayı yüreğinde hissedip, vicdanında hissedip, gücü nispetinde sorumluluk alması lazım.” Her şeyden evvel, yaşamış olduğumuz yüzyılda kimse iradesini hafife almamalı. Biz, bilişim asrında yaşıyoruz. Hiçbir fert, karşısındaki hiçbir ferdi makamının ve bulunmuş olduğu konumun getirmiş olduğu değerlerle algılamamalı; ne kendisinden büyük görmeli, ne de küçük görmeli. Herkesin kendisi gibi olduğunu bilip, kendi iradesinin ne kadar önemli olduğunu anladığı müddetçe ve onu yansıttığı müddetçe bizler bu süreci başarıya ulaştırabiliriz.

Onun için bu, sadece ve sadece TEKEL işçilerinin ya da Türkiye’deki çalışan işçi sınıfının bir kısmının becerebileceği, kotarabileceği bir olay değil. Halkımızın tüm katmanlarının bu olaya yüreğiyle beraber, gerekiyorsa ekonomik olanaklarıyla beraber destek vermesi lazım. Çünkü yapılan baskı, yapılan zulüm, yapılan ekonomik uygulamalar neticesindeki zorluklar TEKEL işçilerine yansıtıldığı gibi, aynı zamanda burada bulunan herkese de yansıtılıyor. Herkes her geçen gün biraz daha kötüye gidiyor. Herkesin şöyle bir şapkasını önüne koyup, bir muhakeme yapması lazım; 7 sene evvel pozisyonu neydi, bugün ne? Tabii, AKP iktidarının bu süreç içerisinde beslemiş olduğu kitleler hariç. Biliyorsunuz, 8 tane dolar milyarderi vardı, 40 tane dolar milyarderi var bugün. Japonya’da bile *-dünyanın en büyük ekonomik gücüdür Japonya-* 40 tane dolar milyarderi yoktur. Bir başbakan düşünün ki, 2 milyar dolar serveti olsun, serveti olduğu rivayet edilsin! Bu servete sahip olan bir başbakan, oğlunu gidip bursla Amerika’da okutsun; ama vatandaş Abbas efendinin, Erdal efendinin, Fatma teyzenin, cebine bir kuruş para girmeksizin okutmuş olduğu çocuğu burs alamasın! Bu süreç hepimize yapılan bir süreç. Herkes bu sürece katkı vermediği müddetçe, bu sürecin başarıya ulaşabilmesi mümkün değil.

Biz bir tarih yazdık bu anlamda; ama bu tarihin daha iyi bir şekilde anılmasını istiyorsak, herkesin de bu sürece katkı vermesi lazım.

Soru: *Öncelikle sizleri kutluyorum; bir ışık tuttunuz. Ben, dönemin bir-iki etkinliğini sizinle paylaşmak istiyorum. O aşamaya gelirsek -ki, ona ışık tuttunuz- 71’deki TARIŞ İplik Fabrikası direnişine -öğrendiydim o zaman- beni kimse götürmedi, ben gittim. 75’lerdeki BMC direnişine de beni kimse götürmedi. Çünkü Türkiye’de “biz” olma*

anlayışı tükenmişti. Bunun yaşatılması gerektiği için yola çıktınız, Türkiye de size destek verdi, bir ışık oldu.

Dün, TARİŞ'ten arkadaşlarımız atıldı. Yıl 2010, TARİŞ'in geldiği durum.

Ankara'dan dün döndüm. TMMOB'ye bağlı arkadaşlardan aldığım birkaç izlenimi sizlerle paylaşmak istiyorum. Mesela biz, TMMOB olarak bazı şeyleri söylüyoruz özelleştirmeye ilgili; ama orada bizim yöneticilerimizin bana anlattığı şeyleri sizlerle paylaşacağım. Bazı işçi arkadaşlarımızın, "Siz, bunları söylüyordunuz; ama biz anlamıyorduk ve sizin yaptığınız bazı eylemliliklere biz destek vermiyorduk" söylemi olmuş.

Size bir soru sormak istiyorum. Türkiye adına çok büyük bir hareket, çok büyük bir kazanım, TEKEL işçileri bunu yöneticilerine ve sendika başkanlarına rağmen yaptılar; ama acaba sendika yöneticileri bundan gerekli dersi aldı mı? Çünkü sendikalar -yönetimler için söylüyorum- gücünün farkında değildi ve bugüne kadar yeterince kullanmadığına inanıyorum. Sendika çok büyük bir güç, ama bunun iyi kullanılması lazım. Acaba sendika yönetimleri sizin bu yaptığımız ışıktan bir şeyler aldı mı?

Tekel İşçisi: Biz, sendikacıların bunu anladığını zannetmiyoruz. Neden zannetmiyoruz? 6 konfederasyon toplantı yaptı. Hatırlarsanız, 26 Kasım'da memurlar eylem yaptı, bir günlük direniş eylemi yaptı, orada bazı arkadaşlar işten çıkarıldı. Daha sonra, bizim eylemimiz döneminde 6 konfederasyon ilk önce bir günlük eylem kararı aldı. Bu bir günlük eylem kararına uyan arkadaşlarımız da şu an işten çıkarıldı, birkaç işyerine para cezası verildi. Sendikalarımız bunun farkında, bir günlük eylem sonucu bunlar çıkıyor. Bizi paklayacak olan, ancak süresiz genel grev. İnsanlar bu bir günlük eylemlere katılamıyor, korkuları var. Zaten iki tane sendika başkanımız kenara çekildi, öbürleri çoğunlukla grevlere uymuyor. Bir günlük direniş eylemine imza atıyor, ama bu bir günlük direniş eyleminde çoğu yoktu ve çok başarısız oldu bu eylemlerin.

Biz, sendikaları bu şekilde ayağa kaldırabileceğimize inanıyoruz. Onları tenkitlerle, bu tür mücadelelerle, birbirimizi destekleyerek, onlar uyanmak zorunda, uyanmaya mecburlar.

Salondan: Bir şey ekleyeyim. Elbette, sendikacılar şuradan doğru ders çıkarmışlardır: “İşçiler artık bizim bildiğimiz işçiler değil. Acaba bu hıyarlar kalkar, yarın öbür gün bizim tahtımızı da elimizden alırlar mı? Onun için, hiçbir şey yapmamaktansa, bunların gönülünü edecek bir şeyler yapalım az buçuk.” Ama ciddi bir ayrışma dersen, ciddi bir ayrışma henüz yok. Olmayacak mı; olacak. Aşağıdan yukarıya, işçi, bunun rüzgarını aldı, ama etkisini daha görmedi. Bu eylem devam ettiğinde, hele hele zaferle kazanıldığında, işçilerin kendilerine olan güvenleri daha da artacak. O zaman da ciddi ciddi hesaplaşmalara, yol ayrımlarına neden olacak. O yol ayrımına gelindiğinde, herkes yolunu bulacak tabii. Burada nasibini alan alacak, alamayan da sınıfta kalacak.

Soru: *Aslında yaşanan süreci medya vasıtasıyla yakından izledik. Ben de bir gazeteci olduğum için, süreci çok yakından izleme fırsatı buldum. Bu süreçte, zaman zaman Türkiye'nin değişen gündemine rağmen, TEKEL işçilerinin eyleminin her daim gündemde olması gereken yeri koruduğunu düşünüyorum. Bakıldığı zaman, çok fazla manipülasyona maruz kaldınız her anlamda. Birileri kendi tarafına çekiştirmeye çalıştı; ama hiç kimse kendi tarafına çekiştiremedi, ortada bir hak mücadelesi olarak kaldı. Bu anlamda, yeri geldi, pamuklara sarıldı; yeri geldi, copa karşı direnilen bir eylem gerçekleş-tirdiniz. Mesela, bu süreç içerisinde en manipülatif olay, hesaplarınıza paraların yatırılmasıydı. Bununla ilgili bir yargı süreci başlatıldı. Bu gelişme ne oldu, onu merak ediyorum. Birincisi bu.*

İkincisi, bu süreç içerisinde İspanya'ya sığınma talebinde bulunan işçiler oldu. Bununla ilgili nasıl bir süreç yaşandı? Bunlar basına pek yansımadağı için, merak ettiğim için soruyorum.

Üçüncüsü de, sendika yönetimiyle zaman zaman gizlenemeyen ve basına yansıyan, istifayla sonuçlanan bir süreç yaşandı. Şu anda sizin mücadelenizi sürdüren sendika yönetimiyle işçiler arasındaki durum nedir?

Dördüncü olarak da, ne olacak? 1 Nisanda geri döneceksiniz. Ne olacak ve bizlerden ne talep ediyorsunuz, bunu merak ediyorum.

Teşekkür ederim.

Tekel İşçileri: Başta, gündeme oturma haklılığımız ve meşruluğumuzdan dolayı oldu. Bir de biz biliyorduk. Biliyorduk derken, ukalalık olsun diye söylediğimiz bir şey değil; ama Hükümetin, “İyi yaptı-

nız, geldiniz, gündeme de oturdunuz. Vallahi, ne güzel. Hoşumuza gitmedi; ama ne yapalım artık, oldu” diyecek yerden bakmadığını biliyorduk. Onun için de hazırlıklıydık. Bir de gündem yaratılmaya başlandı, hatta çok üst seviyelere sıçradı bu. Ordunun en başındakilerden tutun, gündemi değiştirmek için her şey yapıldı. Ama burada haklı bir talep vardı. Bu, provoke edilerek becerilemedi, “*Şu kadar para alıyorlar*” denilerek becerilemedi, merhamet edilerek olmadı, tutmadı. Bu, biraz işçilerin birlikteliğinden, o kardeşleşmenin gerçekleştirdiğinden ve inançtan kaynaklı bir şeydi. Zordu, ama TEKEL işçileri bunu başardı. Birincisi, Hükümetin manevralarını boşa çıkarmak için hazırlıklıydık. Daha fazlasını da bekliyorduk biz, yani başka şeyler de yapabilirlerdi. Şimdi onları söylemeyelim, akıllarına düşmesin. Diğer bir şey, hesaplarımıza para yatırılması. Sonuçta, 31 Ocak itibarıyla bizim iş akdimiz fesholdüğü için, bizim daha önce hesabımız vardı. Tek taraflı feshedildiği için, ihbar ve kıdem tazminatlarımızı bu hesaba yatırdılar. Ama arkadaşımızın bahsettiği hesap şu hesap halinde: “*Paralarını çektiler, kullandılar ya da başka bir şey oldu.*” Orada da bizim adımıza, yine yetkili bankanın genel müdürüyle yapılan bir anlaşmayla vadeli mevduata çevirmişler. 25 liraya 75 lira da komisyon kesmişler hesaplarımızdan ve vadeli mevduata aktarmışlar. Bu da eylemi parçalamak için yapılan bir taktikti. “*Dava konusu edeceğiz*” dediğimizde, tekrar kendi hesaplarımıza çevirdiler bunu. Yani bankanın da öyle bir yetkisi yoktu. Bizim rızamız olmadan, hesabımızdaki parayı oradan çekip de başka bir hesaba yatırma hakkı olmadığı için, burada tepki gösterdiğimizde, banka bu sefer eski haline çevirdi.

Diğer şey, Türkiye’de insan hakları ihlallerinin fazla olması. Hükümete tepki gösterme anlamında bir protesto çektik. “*Biz, bu ülkenin insanıysak, bize reva görülen nedir? En demokratik haklarımızı savunurken, üzerimize gönderdiğimiz bu kadar şiddet, baskı, bizim bu ülkede yaşama hakkımızın olmadığı kanaatini uyandırıyor*” gibi bir tepkiyle yapılan bir şeydi.

Evet, istifa konusunda çeşitli rivayetler var, ama istifanın özü şöyle: TÜRK-İŞ’in aşırı şekilde tabandan zorlanması. Bu iş TÜRK-İŞ’ten çıkarsa, mücadelenin biraz daha sekteye uğrayacağı kaygısı, bizim Genel Başkanımızda olan bir kaygı. Genel Başkanımız da daha önce uyarılmıştı bizi, yani “*TÜRK-İŞ’e karşı böyle şey yapmayın*” diye. Biraz ölçüsü kaçmıştı tabii. Orada biraz kendimizi de eleştirelim, yani AKP uşaklığına kadar götürmüştük sloganlarımızı... Genel

Başkanımız daha sonraki açıklamasında, TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların da bu sürece yeterince müdahil olmadığını ekledi.

1 Nisan konusunda da, evet, ara verdik. Merkezi olarak çadırların esnafı mağdur ettiği kanaati de uyandı bizde. “Eylemin şeklini değiştireceğiz” dedik. Yerellere gidip, her il kendi içerisinde yapabileceği ne varsa yapıp, daha sonra biraraya gelecek. Halkla bütünleşmek, halka derdimizi anlatmak... Bundan sonraki süreçte, kafasında soru işareti olanlara, “İyi, tamam; ama sadece bir özlük hakkı için de bu kadar da şey olur mu?” söyleminden daha çok, biraz kendimizi anlatmış olmak şeklinde bir şey düşünüyoruz. Çarşamba günü saat 13.00’te kitlesel bir basın açıklaması yapmayı düşünüyoruz. İllerimizde birlikte ne yapabiliriz? Bunları çoğaltacağız tabii, halka anlatacağız. Kahve toplantılarıyla, diğer yöntemlerle, bizim mücadelemizin sadece TEKEL işçileriyle ilgili değil; esnek çalıştırma, hak gaspları, asgari ücretin yükseltilmesi, işsizlik... Bu sorun şuradan doğru bizim sorunumuz olmaktan çıktı artık: Bu ülkede canı yanan tüm insanların bir araya gelmesi, bu mücadeleye omuz vermesi ve bu mücadelenin kazanılması, sonuçlanması gibi bir sorunumuz var ve bu sorunu anlatmak için buralardayız.

Bugün itibarıyla burada bir etkinlik vardı, buraya katıldık, arkadaşlarımızı şu konuda bilgilendirdik. Elbette, yapacağımız eylem ve etkinlikler daha sonra sendikamız tarafından açıklanacak, deklare edilecek. Şunu söyleyebiliriz: Mücadele devam edecek, ama çadırlar kurulması vesaire şekliyle değil. Tabandaki işçinin bildiği bir şey var; mücadeleyi biraz daha hızlandıracağız, dozaj biraz daha artacak. Burada ettiklerimizi toplayacağız, biçeceğiz, onların toplamından bir mücadele çıkaracağız ve ayın 1’inde ona göre bir eylem planı çıkaracağız.

Erdal Karaca: Ben de sormuş olduğunuz iki şeyle âlâkalı bir şeyler söylemek istiyorum. Birinci konu manipülasyon konusu. Biliyorsunuz, manipülasyon konusunda ilk olay, Başbakanımızın İstanbul’da, İstanbul Büyükşehir Belediyesi’ne ait bir şirketin gemilerini hizmete sokuşu esnasında TEKEL işçilerinin, “Başbakanım, TEKEL işçisi sizden müjde istiyor” gibi gayet masumane bir talebiyle başladı. Başbakanımız da, kamu kurumlarının artık yan gelip yatma yeri olmadığını, fakir fukaranın hakkını kimseye yedirmeyeceğini ve TEKEL işçisine “domuz” deme basiretsizliğini sergileyerek, bunu tüm kamu çalışanlarına yansıtmaya gibi basiretsiz bir açıklamada bulundu ve oradaki arka-

daşlarımızın darp edilmesine, toplumun içerisinde linç edilmesine sebep oldu. Bu süreç, Ankara'ya geldikten sonra da almış olduğumuz maaşlar konusunda, “TEKEL işçisi 3 milyar para alıyor. TEKEL işçisi Ergenekoncu” diye, hatta “TEKEL işçisi PKK'lı” diye, Sayın Bakan Hayati Yazıcı'nın yapmış olduğu açıklama var. Buna benzer bir sürü manipülasyonlar yapıldı; fakat biz, bu manipülasyonların hepsine gerekli cevabı basınımız vasıtasıyla *-onlara da buradan şükranlarımızı arz ediyorum-* verdik. Zaten bu eylemlerimizin bu şekle gelmesinin en büyük nedeni de, bizim üzerimize atılan kara lekeyi atanların üzerine attık ve karşılığında da cevap veremediler.

“3 milyar para alıyorlar” dediler. Ben, 16 senelik işçiyim, benim cebime giren para 1.300-1.350. “Çalışmıyorsunuz” dediler. Günde 4 kamyon, üzerimde 60 kiloluk balya, ki nitelikli bir elemanım. Gittiğimizde, bizim kadrolarımızı, unvanlarımızı 4857'ye göre kesinlikle ve kesinlikle yapabilmeleri mümkün değilken, iptal ettiler. Bununla âlâkalı mahkemeye de verdim arkadaşlarımla beraber. Böyle bir durum da söz konusu. Her gün, en az 3 kamyon tütün indiriyorduk. Vasıflı bir elemanım ve iddia ediyorum, kendi vasfım konusunda, özel sektörde bile benim donanıma sahip olan insan sayısı azdır. Bize orada zulmetme adına yükleme-boşaltma yaptırıldılar. Ki, işten de kaçmadık, yaptık. Çalışmayan yerlerde de, bir yerde tütünle âlâkalı kota koyacaksın, ekimini ve alımını yasaklayacaksın; yaprak tütün ünitelelerinde çalışan insanlar ne yapacak, ne işleyecek? Çalışmayanların da çalışmama sorumlusunun bizatihi iktidarın kendisi olmuş olduğunu ifade ettik. Hatta bunlarla ilgili kısa bir anekdot da aktarayım. Benim çok hoşuma gidiyor. İlk gün gitmiş olduğumuz yerde, AK Parti Genel Merkezi'nin önünde, siyasi partilerin temsilcileri geliyor ve bizim arkadaşlarımız, TEKEL işçisi, “*Yan gelip yatmadık, yetim hakkı yemedik. TEKEL işçisi domuz değildir!*” diye bize mahsus sloganlar atmaya başladı. Bu esnada, Cumhuriyet Halk Partisi Milletvekili Kemal Kılıçdaroğlu geldi ve orada şöyle bir açıklama yaptı motive edebilmek adına: “Kimin domuz olduğu, domuz gribi aşısı neticesinde ortaya çıktı” dedi. Burada artık kimin domuz olduğunun ortaya çıkmasını mizahi bir yaklaşımla, uygun bir şekilde anlattı. Birinci olay bu.

İkinci olay Vakıf Bank olayı. Biliyorsunuz, Vakıf Bank bir devlet kuruluşu. Özelleştirme İdaresi Daire Başkanı bir bürokratın yapmış olduğu şöyle bir açıklama oldu: “*Biz, TEKEL işçilerine maaşlarını veriyoruz, kıdemlerini veriyoruz, 4C'ye gönderiyoruz. Daha ne istiyorsunuz, Allah'tan belanızı mı istiyorsunuz?*” diyebilme hakkını

gördü kendinde. Sen kimsin yahu, sen kimsin kardeşim? Sen, devletin bürokratsın; AKP'nin veyahut da herhangi bir x hükümetinin sözcüsü değilsin. Bakın, bu Hükümet döneminde yaşanan en büyük sıkıntılardan biri şu: Devletin başında bürokrat olarak görev yapan insanların büyük bir bölümü devletin bürokratu gibi değil, AKP iktidarının şakşakçısı gibi açıklamalar yapıyor. Senin haddine düşmüş değil böyle bir açıklama yapabilmek.

Vakıf Bank olayında da yine aynı olayla karşılaştık. Vakıf Bank olayında karşılaşmış olduğumuz hadisede şöyle bir nüans var: Bu, Vakıf Bank olmayabilir, bizim adımıza da yapılmıyor olabilir, sizin adınıza da yapılıyor olabilir; müşterinin hesaplarıyla ilgili bilgilerin verilmesi, Bankacılık Kanununun hükümlerine göre etik değil. Siz, hem müşterinizin hesaplarıyla oynuyorsunuz, oynadıktan sonra bir de olayı manipüle ederek, Hükümete, “*Kardeşim, bak, bu işçiler paralarını çekti*” deyip, yanlış yönlendirmede bulunup, sanki TEKEL çalışanlarının yapılan uygulamalar neticesinde 4C'ye gitmeyi arzular bir şekilde hareket etmiş olduğunu kamuoyuna göstermek istiyorsunuz. Sendikamızın bununla ilgili yapmış olduğu girişim var biliyorsunuz. Bankayla âlâkalı olarak, bankanın yetkililerini mahkemeye verdiler. Mahkemeye vermelerinin akabinde hemen geri adım attılar. Hesap açılabilmesi adına, herkesten 25'er lira para kesiyorlar bana sormadan, vadeli hesaba yatırıyorlar. Belki ben, vadeli hesapta kullanılmak istemiyorum paramı. Sen, kimin adına bu kararı veriyorsun?! Böyle de bir gelişme oldu. Bununla da âlâkalı vereceğim bilgi bu.

Soru: *Öncelikle hepinize hoş geldiniz diyorum.*

TEKEL adına yapmış olduğunuz direniş, hem ülke adına, hem de şahsım adına çok gurur duyduğum bir olay oldu. Hakikaten, bize de örnek oldu ve katkı sağladı. Kendi hesabıma konuşuyorum. Yalnız, öğrenmek istediğim bir şey var. 8 bin çalışanınız var. Bu arada, TELEKOM özelleştirildi, Sümerbank özelleştirildi, TÜPRAŞ özelleştirildi. Bunlar devasa kurumlar. Her şey elden giderken, son anda nasıl yakaladınız? Bir rahavet mi vardı veya bir korku mu vardı, ne vardı ki, bu arkadaşlarımız sizler gibi hareket edemedi? TELEKOM da çok önemli bir kuruluş. Bizim yaptığımız katkıyı onlar yapamadı, onlar bir şey gösteremedi. Sizler bu olaya nasıl bakıyorsunuz?

Duymak istediğim bir şeyi sizin ağzınızdan duymaktan son derece keyif aldım. “Çerkez'i, Kürt'ü, Türk'ü bir araya geldi” dediniz. Kurtuluş Savaşında, Amasya Tamimi'nde olan da bu zaten. Söylemek

istediğim bu.

Erdal Karaca: Burada bizim açımızdan çok ciddi bir avantaj var; öncelikle o tespitte bulunmak lazım. Biliyorsunuz, daha demin söyledim; TEKEL, 5 tane ayrı anonim şirkete ayrıldı. Ben kendimden örnek veriyorum, Ruşen arkadaşım da aynı benimle beraber. Ben, 10 sene alkolde çalıştım. Özelleştirme neticesinde, alkolden sigara fabrikasına gittim. Sigara fabrikasından İzmir Başmüdürlüğüne geldim, İzmir Başmüdürlüğünden Yaprak Tütün ünitelerine gittim. Alkol fabrikalarının şöyle bir özelliği var Türkiye’de: Hakikaten bir okuldu. Alkol fabrikalarından yetişen insanların hepsi işçi bilincine, sınıf bilincine ve neyin hakkı olup, neyin hakkı olmadığı bilincine sahipti, sahip olmayanlar da oraya geldikleri zaman o bilgileri ve donanımları alarak çıkıyorlardı.

Biz, Tekel’in Alkollü İçkiler İşletmelerinin özelleştirme sürecinde birtakım deneyimler elde ettik deneme-yanılma yöntemiyle. Biliyorsunuz, hayatta her şey parayla satılabiliyor, ama tecrübe parayla satın alınamıyor. Alkollü içkiler süreci içerisinde biz, geçmişte klasik anlamda yapılabilecek olan her türlü eylemi yaptık, sesimiz bu kadar gür çıkmadı. Sigara fabrikalarının satışı esnasında, özelleştirilmesi esnasında her türlü eylemi yaptık, yine bu kadar sesimiz çıkmadı. Şapka’yı önümüze koyduk, “*Biz bir yerde hata yapıyoruz veyahut da bundan evvel bu işi yapanlar bir yerde hata yaptılar*” dedik. Geçmiş şöyle bir hatırlamak gerekirse, TÜPRAŞ eylemlerini şöyle bir hatırlayacak olursak, eylemin ağababasını yaptı Petrol-İş Sendikası; fakat bir netice elde edemedi. Biz, klasik eylem şekliyle bu olayın kantarılamayacağını anladık. Biliyorsunuz, Başkanımızın açıklamış olduğu bir olay var; “*Gandhi modeli*” diyor. Gandhi modeliyle biz her şeye yaklaştık. Bizi Abdi İpekçi Parkı’nın havuzuna dökerlerken, biz, polise zerre kadar mukavemette bulunmadık, elimizi dahi kaldırmadık. Hatta düşen, irkilip o pozisyonda ayağı takılan polisi bile elinden tutup kaldırdık. Diğer yerlerin böyle bir şansı yoktu, yani bizim yaşamış olduğumuz 3 tane özelleştirme sürecini yaşamadılar.

Ben, alkolde çalıştım, TÜPRAŞ eylemine gittim, SEKA eylemine gittim, her yere gittim, gidebileceğim her yere gittim. O bilinç, o şuur oluşmadığı müddetçe, bu şeyin ortadan kalkabilmesi de mümkün değil. Sorunuza verebileceğim ilk cevap bu.

Tekel İşçisi: Onlar da özelleşti, ama bize saldırı daha fazlaydı. Bizim kaybedecek fazla bir şeyimiz de kalmamıştı. Deneyimimiz de vardı,

arkadaşımızın bahsettiği örgütlülüğümüz de vardı. Son kozumuzu da kullandık ve buraya geldik. Saldırı çok büyüktü ve kaybedecek bir şeyimiz kalmamıştı. Elbette, tecrübelerin ve sendikamızın da sahip çıkmasının önemli bir katkısı var burada. Örgütsüz olsaydık yapamazdık.

Şerife Demir: Burada en büyük neden, bayanların önde olması. Öbür taraflarda bayanlar pek yoktu. Nasıl ki Kurtuluş Savaşı'nda ön planda hep bayanlar vardı, burada da o vardı. Özellikle İzmir'in bayanları çok duyarlıydı. AK Parti geldiği günden beri, tayin ve yer değiştirmelerde sadece bayanlara yönelik, başka ile gönderme, ailelerinden ayırma gibi yöntemler uygulanmıştır. Bayanlar bunları yaşadıkça, iradeleri daha güçlendi, geleceğin korkusunu daha çok fark ettiler. Fark ettiyseniz, eylem boyunca bayanlar ön cephede idi. Bazen erkek arkadaşlarımız, "*Bayanlar öne geçsin*" filan diyordu. Son Osmanlı dönemlerini yaşıyoruz gibime geliyor. Başbakanın "*yapacağım*" dediği her şeyi biz yaptık orada, açıklamayı biz yaptık. Domuz gribinin olmadığını da biz ispat ettik orada 3 aydır. Başbakanın yapamadığı her şeyi biz orada yaptık. Belki en büyük faktör bunlardır; bütün illerden toplanışımız, bir güç oluşumuz.

Yıllardır zaten İzmir fabrikasının şu özelliği var: Kürt'ü, Türk'ü, Alevi'si, Sünni'si, herkes var İzmir fabrikasında. Buralarda bir olay yoktu. Ben Kütahyalıyım, benim eşim Diyarbakırlı. Zaten böyle bir sorunumuz yoktu ki bizim, sorunu çıkaran devletin kendisiydi. Biz, bunları ispatladığımız için, insanlar da bunu fark etti, Hükümet de bunu fark etti. O yüzden biraz daha büyük bir sorun haline getirdiler bunu. Durumun bu şekli alabileceğini bilseydi Hükümet, ilk 10 günde kesinlikle bu sorunu çözerdi. Ama biz diyoruz ki kendi açımızdan, çözmemesi daha iyi oldu. En azından insanlar daha bilinçlendi, bu eylem büyüdükçe gücümüz daha büyüdü. Biz, daha iyi şeyler yapabileceğimize inanıyoruz. Şu an illerimizde bu gücümüzü belirleyeceğiz. 1 Nisanda daha güçlü gitmemiz lazım Ankara'ya. Tek TEKEL işçisi değil, Türkiye'nin orada olması lazım. 1000 kişi değil, binlerce kişinin orada olması lazım. Bizim sizden tek ricamız bu.

Erdal Karaca: Şerife arkadaşımızın hatırlatmasından sonra, hakikaten üzerime borç olarak hissetmiş olduğum bir olay var. Bayanlarımız, annelerimiz, ablalarımız, kardeşlerimiz, TEKEL eyleminin bu süreci esnasında çok ciddi katkılar sundular. Onların yaşamış olduk-

ları sıkıntıları anlatmaya romanlar yetmez, hakikaten yetmez. Yaşanılan sıkıntılar, yaşanılan dramlar, yaşanılan acılar... Emzirmiş olduğu evladını bırakıp Ankara'ya gelen, yeni doğmuş olan çocuğunu bırakıp Ankara'ya gelen; eşinin her türlü baskısına rağmen, “*Bu, benim onurumdur, şerefimdir*” deyip Ankara'ya gelen, orada o mücadelenin içerisinde yer alan bacılarımızın, kardeşlerimizin, analarımızın, Anadolu kadınlarının çok ciddi katkıları olmuştur.

Ben, burada belli bir konuşma yapacağı söylendikten sonra bir hazırlık yaptım. Bayan arkadaşlarımızın orada, bu ülkenin Başbakanının eşi ve de Cumhurbaşkanımızın eşi nezdinde, Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisinde yer alan bütün milletvekillerine, kamuoyuna duyurmuş olduğu bir basın açıklaması var; oradan bir kesit aldım ve o bayan arkadaşlarımızın orada yapmış olduğu mücadelenin üzerime yüklemiş olduğu yükten dolayı, bunu sizlerle paylaşmayı üzerime bir vazife biliyorum.

“Ankara'nın ayazında, günler, geceler boyu sokaklardayız. Aralık ayının soğuğu, yağmuru üstümüzden geçiyor. Hastalığa, beton üstünde yatmaya da katlanıyoruz. Niçin dersiniz; evlatlarımıza onurlu bir gelecek bırakıp, namerde muhtaç olmadan yaşamalarını sağlamak için. Geceleri sıcak yatağımıza yattığınızda, başınızı yastığa koyduğunuzda, kar ve yağmur altındaki biz TEKEL emekçilerini de düşünün! Dondurucu soğukta haykıran kadın emekçilerin seslerini duyun! Evlerinde, endişe ve gözyaşı içinde annelerinin yolunu gözleyen çocuklarımızı düşünün! Çünkü onlar sizin vicdanınızdır!” diye, bu ülkeyi yöneten siyasilerin eşlerine, milletvekillerine bir basın açıklaması yoluyla kamuoyuna duyuru yaptılar; fakat maalesef, bu yapılan duyuruya, yeri geldiği zaman kendi eşinin herhangi bir problemini 5 yıl sonra hatırlayıp, kamuoyunun gündemine getirip, kendi mağduriyetini dillendiren Hükümetin yetkilileri, TEKEL çalışanlarının, TEKEL çalışanı bayanların bu mağduriyetlerini görmezden geldi. Fiziki koşulların neler olduğunu şöyle bir gözden geçirmenizi rica ediyorum hepinizden. Yağmur yiyorsunuz, kar yiyorsunuz, Ankara'nın ayazını göğsünüzde hissediyorsunuz, yüreğinizde hissediyorsunuz; yeri geliyor, üstünüzü dahi değiştiremiyorsunuz. Erkek egemen bir toplumda yaşamış olduğumuz için, erkeklerin öyle bir rahatlığı var; ama bayan işçilerimizin, kardeşlerimizin, bacılarımızın çok ciddi, herkesin altından kalkamayacağı yüklerle imtihan edilmiş olduğu bir süreçten geçtik ve bu eyleme gerçekten çok ciddi anlamda katkı sundular. Onların sunmuş olduğu o katkı neticesinde, bayanların yapısın-

da olan, zarafet ve içerisinde dik duruşları, onurlu duruşları sayesinde de bu eylem buraya geldi. Kendi adıma, orada yer alan bayan arkadaşlarımızın yapmış olduğu mücadelenin benim üzerime yüklemiş olduğu bir vicdani borç olarak burada dillendirmek istedim.

Soru: Öncelikle hoş geldiniz diyorum.

Oradaki mücadeleyi de gördüğüm için, bu mücadele sürecinde yaşananları, o çadırlardaki arkadaşlarla sohbet ettiğinizde anlayabiliyorsunuz ancak. Oradaki insanların psikolojik olarak da yaşadıkları bir mücadeleleri var. Bunları bu gibi toplantılarda daha çok aktarmanızı temenni ediyorum.

Bir ikincisi de, anladığım kadarıyla, 1 Nisandan sonra Ankara'da çadırların olmayacağı. Yalnız, Ankara'daki o çadırların olduğu yer şöyle bir şeyi gösteriyordu bize: Mardin çadırı vardı, İzmir çadırı vardı, Diyarbakır çadırı vardı, bir mahalle gibiydi orası ve Türkiye'deki herkes, Türk'ü, Kürt'ü, Çerkez'i, orada bir aradaydı, emek eksenli bir yerdi, tüm Türkiye'yi bir arada görebiliyordunuz. O birlikteliği, o dayanışmayı somut olarak Sakarya Caddesi'nde görebiliyordunuz. İngiltere Parlamentosu'nda bile çadırlarla demokrasi örneği gösterilirken, bence bunun devamı gerekiyor. Yerellere aktardığınız zaman, yerelde de çadırlar olabilir belki; ama bu kadar etkileyici olacağını düşünmüyorum. Bence, onlar orada olmalı. Esnaf da size destek oluyor. Yeri geldiğinde biz de destek oluruz, bir şeyler yapmaya çalışırız; ama onun olmasını temenni ediyorum.

Soru: *Benim özellikle sormak istediğim şu: Bir ay ara verdikten sonra, aynı heyecan yaratılacak mı, aynı heyecanla bu eylemler devam edecek mi? Eyleme bir ay ara vermeyi ve illere dağılıp illerde nabız yoklamayı bu anlamda biraz sakıncalı görüyorum. Arkadaşın dediklerine katılıyorum; bu eylemlerin Ankara'da olması gerekiyor, merkezi olması gerekiyor. Her ilde ayrı ayrı çadır kurulursa, hiçbir etkinliği olmayacağını düşünüyorum.*

Teşekkürler.

Tekel İşçisi: Bence, olayı şu çadır muhabbetinden çıkaralım. Mücadele devam edecek. “*Heyecan aynı heyecan olacak mı?*” dersiniz, bence fazlası olacak. Burada bileniyoruz. Burada size aktarırken, bir şeyleri içimizden geldiği gibi aktaramıyoruz. Biz işçiler süslü püslü konuşamayız; ama sonuçta, bileniyoruz da, hazırlanıyoruz da. Gittiğimizde, bir üst aşamaya sıçrayacağını hepimiz bilerek gideceğiz. Belki

bunun şekli örgütümüzce belirlenecek, ama... Mesela, Malatya’da kurmuş arkadaşlarımızı çadır, burada başka bir şey düşünülüyor. Ama gittiğimizde, şundan emin olabilirsiniz: Biz, sizden alacağımız güçle, ne kadar anlattıysak, ne kadar destek bulduysak, bunun heyecanını da yanımıza alarak götüreceğiz ve orada başka bir şey olacak. Gittiğimiz zaman, “Süre doldu, döndük geldik” diye değil, “Evet, biz geldik. Ne yapıyoruz şimdi?” diye gideceğiz. Biraz oradan doğru hızlanacak süreç. Heyecanlanacağız, bileneceğiz ve gideceğiz.

Bizim bir tek amacımız var; bunu kazanacağız! “Acaba” vesaire sorusu da yok aklımızda. Biz, bunu kazanacağız. Buraya geldik, size anlatacağız. Gün gelecek, yine karşılaşacağız. Çok iddialı filan konuşuyoruz gibi gelebilir, ama bizim kaybedecek bir şeyimiz yok. Biz kazanacağız! Ya kazanacağız ya da kazanacağız! Ama çadırılı, ama çadırsız. Oraya da çok takılmayacağız. Sendikamızın gücü, TÜRK-İŞ’in gücü, diğer konfederasyonların gücü... Arkadaşımız söyledi; iki tane battaniye getirdi adam, öbürü evde bir şey pişirip getirdi. Ama bunun karşılığı başka bir şey; gönlünün bizimle beraber olması. Omzumza yükü bindiren de biraz o.

Dünyaya yayılan biçimiyle de şöyle bir şey: Biz, sadece TEKEL işçileri olarak kendimiz için mücadele etmeyeceğiz artık, bu evre kapandı. Bir, iktidarı ne kadar alt edebilirsek edeceğiz; iki, emeğin hakkının bu kadar ucuz olmadığını göstereceğiz. Başbakanımız, “Süre veriyoruz” diyor. Gördük hep beraber de... Elbette burası yol geçen hanı değil arkadaşlar. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde, IMF’in, Dünya Bankası’nın insanları çantalarıyla dolaşıyorlar. Bu, bizim kanımıza dokunuyor. Yol geçen hanı değilse, bunlara da dur demek için, bundan sonra ülkemizi IMF’in tahakkümünden kurtarmak için de mücadele edeceğiz. Bundan sonra emekçiler üzerine yapılacak her türlü baskıya karşı çıkmak için de bunları yapacağız. Bunları ne kadar halkla birleştirecek, ne kadar bütünleştirecek, o kadar başarılı olacağız. Ne kadar derdi olan varsa, gelsin, bizim derdimizin yanına koysun, birlikte mücadeleyi daha da yükseltelim, zirveye çıkaralım.

Haiti’de deprem oldu, Somali’de aç insanlar var; Başbüyük’te, kentsel dönüşümden dolayı insanların başına evleri yıkılıyor, Sulukule öyle. Hükümetin gerçekten halk için yaptığı bir şey yok. Ülkemizde de böyle, dünyada da böyle. Bir avuç zengin, 400 tane insan, tüm dünya halkının ömür boyu refah içinde yaşayabileceği kadar varlığa sahip. Dünyada kaynaklar yeterli, bütün insanların açlıkla karşı karşı-

ya kalmayacağı kadar bir zenginlik var; ama birileri buna el koyuyor. 400 tane insan, dünya nüfusunun hepsinin nimetinden kendisi faydalanıyor. Bunun bilince çıkarılması lazım. Elbette, bunlar işçilerin öncülüğünde yapılacak; ama şu an TEKEL işçisi bu şeyi taşıyacak kadar ileride değil. Ama yol açıldı diyoruz ya, bu yol açıldığında, akademisyeni, bu işin içerisinde uzman olanı, herkes bir şey söylerse, bize yol gösterirse, önümüzü açarsa, biz de o yoldan devam edip gideceğiz. Öncelikle kendi mücadelemiz, ondan sonra toplumun mücadelesi. *“Toplumun hangi kesimi bizim yanımızda olursa, onun derdi bizim derdimizdir”* diyeceğiz, yolumuza devam edeceğiz. Bundan herhangi bir tereddüdümüz yok. Hiç kimse gelmese de, biz yine mücadelemize devam edeceğiz; ama anlatacağız halkımıza. Gelenlerle birlikte, onların derdini de bertaraf etmek için birlikte mücadele edeceğiz. Ama bunun dönüşü yok. Sloganlarda da belirtti bunu arkadaşlarımız, *“Ölmek var, dönmek yok”* diye.

Nitekim, kaybettiğimiz şeyler de var. Arkadaşımızın çocuğu intihar etti, bir arkadaşımız trafik kazası geçirdi, başka bir arkadaşımızın babası öldü, bunlar gittiler. Bunların hepsi bizim kaybettiğimiz, ama kazandıklarımız da var. Bir araya gelince neler yapılabileceğini, ülkenin üzerindeki ölü toprağının atılmasını; dev bir kaplan gibi görünen AKP iktidarına karşı, *“Kimse karşı gelemez”* denilen bir yerde TEKEL işçilerinin eylemi, buradan doğru baktığımızda, kazandıklarımız var, kaybettiklerimiz var; ama her şeye rağmen kazanmaya devam ediyoruz. Bunun için, bu yol açılmışken, kazanmaya devam edeceğiz. Ama buyurun, siz de gelin, birlikte kazanalım diyoruz. Kimsenin geceleri aç yatmadığı bir ülke haline getirelim burayı. Bu yol açılmışken, hep beraber çıkalım bu şeyin içerisinde. O da sömürülüyor, öbürü de eziliyor. Elektriğe, benzine vesaireye zam geldiğinde, hepimize yansıyor. Bunların çözümü de örgütlenmekten geçiyor. Evet, nispeten örgütlüüz biz, bir sendikamız var; ama örgütlü olmayan kesimler de var. Bunları da yanımıza alarak, birlikte daha büyük şeyler başarabiliriz diye düşünüyoruz.

Erdal Karaca: Bizim eylemimizin bugün gerek ülkemizde, gerekse de dünyada gündeme başarılı bir şekilde geliyor olmasının en önemli gerekçesi şu: Muhakkak örgütlü olmamız var, muhakkak başımızda adam gibi bir liderin olması var; ama alt taraf, taban boş olduktan sonra, bunların hiçbirisi bir şey ifade etmiyor. Taban, TEKEL eylemindeki taban son derece iradeli, son derece bilinçli ve bilinçli olmayan-

ları da bilinçli olanların otokontrolü içerisinde tutup, lüzumsuz olabilecek, kamuoyunda bizi rencide edebilecek pozisyonlara sokmaktan alıkoacak iç disiplin mekanizmalarını yarattı. Olayı sadece ve sadece çadırlara indirgemek lazım. Biz neler yaptık da bu eylem başarılı oldu? İstanbul Boğaz Köprüsü'nde bir grup arkadaşımız Boğaz Köprüsü'nü trafiğe kapattı. İzmir Karşıyaka-Bahçelievler-Konak seferini yapan vapuru 500 arkadaşımız işgal ederek, hareket etmesini önledi. Yine AK Parti Genel Merkezi önünde 50 küsur arkadaşımız kendilerini zincirlediler ve gözaltına alınma olayı oldu. AK Parti İstanbul İl Başkanlığı önünde iki defa gözaltına alınan, darba uğrayan arkadaşlarımız oldu. Altı Nokta Körler Federasyonu'ndan, İstanbul'dan Ankara'ya yürüyüş oldu. Yani sizin ekranda görmüş olduğunuz kesitler, sadece ve sadece Sakarya Caddesi üzerinde görmüş olduğunuz kesitler olayın görsel boyutu; ama görmemiş olduğunuz *-görme gibi bir şansınız da yok; basın yansıtmadıktan sonra, görebilme imkanınız söz konusu değil-* yönler de var.

Bakın, TEKEL eylemi bugün 93 ayrı ülkede, değişik işkollarındaki sendikaların; işten, aştan, emekten yana mücadele veren sendikaların yapmış olduğu mücadele neticesinde, o ülkede bulunan konsolosluklara siyah çelenkler koymaktan tutun da, maçlarda TEKEL eylemine destek verme adına açılan pankartlara kadar bir sürü şeye neden oldu. Fakat bununla birlikte, şunları da kesinlikle ve kesinlikle unutmayın: Biz, bedelin ağababasını ödedik. İki tane arkadaşımızı kaybettik. Hamdullah Uysal isimli arkadaşımız trafik kazasında hayatını kaybetti. Funda Kartal adlı Samsunlu arkadaşımız, tedavi görmüş olduğu Samsun'da hayatını kaybetti. İki tane arkadaşımız babasını kaybetti; Hüsnüye Bayram ve Yasemin Çelenk. Denizlili bir arkadaşımız, lise çağlarındaki kızını kaybetti. Ali Can Akyel arkadaşımız, Abdi İpekçi Parkı'ndaki olayda felç kaldı, ömür boyu da felç kalacak. Bu şekilde sayabileceğimiz, belki fiziksel etkisi uzun vadeli sürmeyecek; ama o eyleme katılıp da, yani 78 günlük TEKEL eylemine katılıp da rahatsızlanmayan, grip olmayan, zatürree olmayan kalmadı, kalp krizi geçirenlerin sayısını bilmiyorum. Bu eylemi başarılı kılan da zaten bu noktaları, meşru kılan da bu noktaları.

Çadırların bizatihi olması, görsellik açısından, insanlara bir şeyler anlatılması açısından muhakkak önemliydi; fakat bence, onlar görevini tamamladı. Bizim başarılı olabilmemiz adına, bundan sonra yapılması gereken şey şu: Tabana ineceğiz. Bu olayı halkımızla paylaşıp, bu olayın içerisine halkımızı katmamız lazım. Ezilen, sömürülen

ve buna rağmen yapılan sadaka ile ayakta tutulmaya çalışan halkımıza, “Siz, bunlardan daha fazlasını hak ediyorsunuz ey halkım!” deyip, onları bu sürece katmamız lazım. Maalesef, biz katmadığımız sürece, mevcut iktidar, seçim döneminde kömürünü veriyor, erzakını veriyor ve bu şekilde devşirmiş olduğu oylarla iktidarını devam ettiriyor. Bunları yıkmamız lazım. Bunları yıkmadıktan sonra, bu süreçten sonra çadırların pek fazla bir anlam ifade edeceğine inanmıyorum. Süreci artık başka bir aşamaya, başka bir boyuta götürmemiz lazım. Bizler başarılı olalım ki, halkımız da, çalışan kesim de bu süreçten başarılı olarak çıksın. Çünkü bizlerin başarılı olması demek, bundan sonra hoyratça yapılacak olan özelleştirmelerin önüne geçmek demek; dünya kadar insanımız hoyratça iş kazasında canını verirken, birilerinin sessiz kalmasının önüne geçmek demek; insanların kayıt dışı olarak çalışmasının önüne geçilmesi demek. Bizim başarmamız demek, bu ülkede gerçek anlamda ezilen 70 milyonun -72 milyonun en az 70 milyonu öyle veya böyle, bir şekilde sömürülüyor- gayri safi milli hâsıladan kendi payına düşeni gerçek anlamda alması demek. Salondan: Merkezi düzeyde eylemler olmazsa, sonuç alınamayacağı kanısındayım.

Erdal Karaca: Şöyle bir olay var: Buradaki fertler olarak biz, “1 Nisan’da biz şunu yapacağız” diyebilme lüksüne sahip değiliz. Bizim örgütlü olduğumuz, beraber hareket etmiş olduğumuz bir sendikamız var. Bilinçli, duyarlı, ne yaptığını bilen, neyi talep ettiğini bilen 1000 kişilik bir kitle oturup 1 Nisandaki toplantıda, şu anda bizi yöneten sendikamızın başta Başkanı ve onun alt birimlerindeki yöneticileriyle birlikte, neler yapacağımızın kararını o zaman vereceğiz. Çadır mı kurmak gerekiyor; ben, kurulmasına karşıyım, ama şayet başımızdaki lider, “Arkadaşlar; biz, çadır kurarak bu başarıyı elde edeceğiz” derse, o çadırı da kurarız. Ondan zerre kadar şüphelenmesin. Bu anlamda, kararlaştırılmış bir şey yok; bu, 1 Nisanda ortaya çıkacak. Tabii, bu 1 Nisan sürecine kadar, olayın kamuoyundan soyutlanmasını önleyebilmek adına, daha sıcak tutabilmek adına, bulaştığımız her türlü olanağı değerlendirmek istiyoruz. Onun için de, gücümüzün yetmiş olduğu nispette her yere gitmeye çalışıyoruz.

Soru: *Burada olmanızla hedefe ulaştığınızı düşünüyor musunuz?*

Erdal Karaca: Benim kişisel kanaatime göre, hedefe ulaşmış oldu-

ğumuza kesinlikle ve kesinlikle inanmıyorum. Hedeflemiş olduğumuz sonuca ulaşmadık. Ama ulaşmayacak mıyız? Biz, irademizi sağlam tattuktan sonra, ART’de, Saygı Öztürk’ün sunmuş olduğu programda da şöyle bir cümle kullanmıştım: “*Bizim irademizin önünde, ne mevcut sendikamız, ne TÜRK-İŞ, ne de Hükümet durabilir; çünkü artık bıçak kemiğe dayandı.*” Biz kararlı olduktan sonra, bizim başımızda olan örgüt, ki sonuna kadar desteğini veriyor bu süreçte, hiçbir yükümlülüğü de olmamasına rağmen. Biliyorsunuz, bizim yaşamış olduğumuz bir hak gaspı söz konusuydu. Hak-İş Sendikası’nın yapmış olduğu bir sahtekârlık neticesinde, bizi temsil eden Tek-Gıda-İş Sendikası’yla âlâkalı bir problem var. Şu anda fiilen Tek-Gıda-İş Sendikası bizim sendikamız değilmiş gibi gözükmesine rağmen, başından sonuna kadar ilkeli bir duruş sergileyerek yanımızda oldu. Biliyorsunuz, Başbakanımız, manipülasyonlar konusunda çok yeteneklidir. “*Sendika yetkilileri, bu işçilerin her ay kesilecek aidatlarını düşündükleri için, bu işçileri bu şekilde örgütleyiyorlar*” gibi bir manipülasyonda bulunmuştu. Halbuki, Tek-Gıda-İş Sendikası’nın uzun bir süredir biz üyelerinden almış olduğu bir aidatın olmadığını da bilmenizi istiyorum.

Oturum Başkanı: Bir cümleyle toparlamak istiyorum. Aslında anlatacak çok şey var, ama Türkiye’de çok uzun yıllardır siyaset garip bir eksende dönüyor. Genellikle laik-anti-laik, etnik köken, Türk, Kürt, Ermeni, “*Cumhuriyet elden gidiyor! Din elden gidiyor!*” türünden, dünya tarihinde görülmemiş bir eksende siyaset yapılmaya çalışılıyor; fakat bunlar yapılırken, arkadaşların da aktarmaya çalıştığı gibi, özelleştirmeler, hak kayıpları, 4C statüleri vesaire gibi yasal düzenlemeler de bir yandan yapılıyor. Bunlar yapılırken de, yaşanan bu hak kayıpları hep gözden kaçıyor. Ne iktidar, ne muhalefet, ne de bu konuda ses çıkarması gereken kurumlar da ne yazık ki bu yaratılan siyasetin peşinden gidip, yaşanan hak kayıplarını gündeme getiremiyor. Yine arkadaşların aktarmış olduğu gibi, sendikaların yapmış olduğu eylemler çok fazla basında yer almadığı için de, bu hak kayıpları artık gündeme pek gelmiyor. Ama bu arkadaşlar yaptıkları eylemlerle, gerçek mücadelenin emek mücadelesi olduğunu, gerçek mücadelenin hak arama mücadelesi olduğunu, gerçek çelişkinin emek-sermaye çelişki olduğunu herkese bir kez daha hatırlattılar, Türkiye’ye bir kez daha gösterdiler. Benim gördüğüm kadarıyla, hepimizden daha kararlı görünüyorlar.

Sanırım iyi bir toplantı oldu. TEKEL'in ve TEKEL gerçeğinin ne olduğu, TEKEL işçilerinin ne durumda olduğu, bundan sonra yapılacak olan eylemlerin ne boyutta olduğu, neyi hedefledikleri konusunda çok fazla bilgi aldığımızı düşünüyorum. Dileriz, bunu tüm Türkiye'deki insanlara yayabilirler. Bu eylemlilikleri çok doğru buluyorum. Bu eylemin içeriğini, eylemlerin nüvesini insanlara anlatmanın çok daha doğru olduğunu düşünüyorum. Çadırdan çok daha öte bir anlamı var bunun. Çünkü gerçekten insanlar, akıl tutulması diyebileceğimiz bir pozisyonda, yaşadıkları hak kayıplarının farkında değil. Sürekli zamlarla, yeni yasal düzenlemelerle, bir yandan emeklilik yaşı ilerletilirken, bir yandan insanların cebinden haberi olmadan parası çalınırken, insanlar televizyonlara takılıp, iktidarla muhalefet arasındaki saçma sapan kavgaları izliyor. Halbuki, gerçek mücadele hak arama mücadelesi. Ne yazık ki, insanlar gelecekte umutsuz, çocuklarının geleceğinden umutsuz yaşıyor; fakat televizyona takılıp, o mücadeleyi, o kavgayı izlemek zorunda kalıyor.

Arkadaşlar, gerçek mücadelenin sokakta olduğunu, gerçek mücadelenin fabrikada olduğunu, gerçek mücadelenin mutfakta olduğunu göstermeye çalışıyorlar. Bundan sonraki yollarında kendilerine başarılar diliyoruz. Yolları açık olsun.

Erdal Karaca: Biliyorsunuz, her eylemin çıkarmış olduğu şairler var; o şairlerin yazmış olduğu şiirlerle anılıyor eylemler. Bizim de TEKEL eylemimiz esnasında, İbrahim Bal adlı bir arkadaşımız bir şiir yazmıştı. Televizyonlara da yansıdı bu. Onun bir dörtlüğüyle, bizi dinleme nezaketini göstermiş olduğunuz için teşekkür ederek, konuşmama son vermek istiyorum.

İbrahim Bal arkadaşımız şöyle diyor dörtlüğünde:

Boynu eğri gezmektense
Kurda kuzu vermektense
Zulme sen demektense
Hak diyerek ölmek güzel
Hepinize saygılarımızı sunuyoruz.

